

**PAŃSTWOWY
POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W TORUNIU**

**Stan bezpieczeństwa sanitarnego
Miasta Torunia w 2021 roku**

Toruń, kwiecień 2022 r.

SPIS TREŚCI:	str.
Wstęp.....	3
EPIDEMIOLOGIA.....	6
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w 2021 r.....	6
Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym.....	19
Wnioski.....	22
HIGIENA KOMUNALNA.....	23
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	23
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	23
Jakość wody do kąpiei w pływalniach.....	25
Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....	25
Wnioski.....	26
HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU.....	27
Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi, produkcji i obrotu kosmetykami.....	27
RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach.....	29
Wnioski.....	30
HIGIENA PRACY.....	31
Nadzór nad środowiskiem pracy	31
Choroby zawodowe.....	32
Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. „dopalaczami”).....	34
Wnioski.....	36
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	37
Warunki sanitarno - higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku.....	37
Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	38
Działania profilaktyczne.....	39
Wnioski.....	40
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	41
Wnioski.....	43
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	44
Profilaktyka nadwagi i otyłości.....	44
Profilaktyka tytoniowa.....	45
Profilaktyka uzależnień.....	47
Profilaktyka chorób zakaźnych.....	48
Wnioski.....	49

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu informację nt. stanu bezpieczeństwa sanitarnego Miasta Torunia w 2021 r. Jest to raport sporządzany corocznie w oparciu o analizę sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych w minionym roku oraz wyniki kontroli przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu w ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Do priorytetowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu w 2021 roku należała działalność przeciwepidemiczna w związku z trwającą pandemią wirusa SARS-CoV-2. Działania wdrażane przez Państwową Inspekcję Sanitarną tj. kwarantannowanie osób z kontaktu, badanie osób zakażonych oraz osób z kontaktu z chorymi, nadzór molekularny nad wariantami wirusa SARS-CoV-2, nadzór nad ogniskami zachorowań na COVID-19, a także kontrole przestrzegania obostrzeń sanitarnych ustanowionych w związku z epidemią miały na celu zwalczanie zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się COVID-19.

Równolegle prowadzono nadzór nad bezpieczeństwem żywności, wody do spożycia, jak również wody w kąpieliskach, środkami zastępczymi, kosmetykami, higieną środowiska, higieną pracy, czy nauczania i wychowania. Prowadzono również nadzór nad warunkami sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Działania te były w pewnej mierze ograniczone z uwagi na epidemię zakażeń SARS-CoV-2 oraz znacznym zaangażowaniem sił i środków w działania przeciwepidemiczne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wykonuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze Miasta Torunia (powiat grodzki) i Powiatu Toruńskiego (powiat ziemski), obejmującego miasto Chełmża oraz gminy: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka. Na nadzorowanym terenie zamieszkiwało w 2021 r. 307 865 osób, w tym w Toruniu: 197 812 osób, a w powiecie ziemskim: 110 053 (stan w dniu 30.06.2021 r.).

Dzieci do lat 2 stanowiły odpowiednio 3 655 i 2 171 osób, natomiast liczba dzieci do lat 14 wynosiła 28 526 osób w Toruniu i 19 439 osób w powiecie ziemskim.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu na koniec 2021 r. figurowało 6 345 obiektów, w tym 3 908 w Toruniu.

W 2021 r. przeprowadzono w Toruniu 1 095 kontroli sanitarnych w 936 obiektach (2020 r. – 1 029 kontroli w 785 obiektach).

Ponadto przeprowadzono też ogółem (powiat toruński grodzki i ziemski) 1 795 kontroli wyłącznie w zakresie przestrzegania obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie

ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w tym 148 na terenie powiatu bydgoskiego w ramach kontroli krzyżowych, wynikających z polecenia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Podczas 170 kontroli sanitarnych (16%) stwierdzono różnego rodzaju nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych (2020 r. - 15%). Ponadto podczas 50 kontroli, przeprowadzonych przez pracowników tut. PSSE stwierdzono w Toruniu nieprzestrzeganie ustanowionych przepisów przeciwepidemicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał w 2021 r. 553 decyzje administracyjne, w tym 38 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Ponadto wydano 242 decyzje ustalające opłatę za czynności kontrolne w związku ze stwierdzonym naruszeniem wymagań higieniczno-sanitarnych lub za czynności związane ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W 2021 r. pracownicy PSSE w Toruniu nałożyli ogółem 215 mandatów karnych na kwotę 35 500 zł, w tym 113 mandatów na kwotę 19 950 zł w Toruniu. 59 mandatami na kwotę 6 800 zł PPIS w Toruniu ukarał na terenie miasta osoby nieprzestrzegające obostrzeń sanitarnych związanych ze stanem epidemii (właściciele, pracownicy w obiektach nadzorowanych).

76 mandatów na kwotę 10 350 zł nałożono w powiecie bydgoskim w ramach kontroli krzyżowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu nałożył ponadto w Toruniu 3 kary pieniężne (w wysokości po 1 tys. zł) za niezastosowanie się do zakazu opuszczania miejsca izolacji w warunkach domowych oraz wydał 3 decyzje o nałożeniu na przedsiębiorców kary pieniężnej (w wysokości po 10 tys. zł) w związku z nieprzestrzeganiem obowiązujących ograniczeń sanitarnych.

W 2021 r. wydano ponadto w Toruniu 2 tytuły wykonawcze, 119 postanowień, 957 opinii sanitarnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadził stały monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno - epidemiologicznej na nadzorowanym terenie w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne lub wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. W związku ze stanem epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 korzystano również z wyników badań wprowadzonych do systemu teleinformatycznego – EWP. W wyniku dokonanych zgłoszeń chorób zakaźnych oraz chorób zawodowych przeprowadzono 17 524 wywiady epidemiologiczne (2020 r. – 11 483), w tym 17 180 dot. zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (2020 r. – 11 148).

W 2021 r. pobrano ogółem 898 próbek do badań laboratoryjnych (2020 r. – 405), wykonano 7 717 badań (2020 r. – 1 658), w których przeprowadzono 16 676 oznaczeń (2020 r. – 4 746). Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wykonywał również badania zlecane przez placówki służby zdrowia, producentów i dystrybutorów żywności oraz instytucje i osoby prawne odpowiedzialne za dostarczanie wody, w tym wody do spożycia przez ludzi, zakłady produkcyjne sprawdzające swoje środowisko pracy, a także mieszkańców powiatu.

W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Toruniu wdrożono w działalności kontrolnej system zarządzania jakością zgodny z wymaganiami normy *PN-EN ISO/IEC 17020:2012 Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję*. Jednolite procedury kontroli oparte na obowiązujących przepisach prawnych, usystematyzowane planowanie kontroli, dokumentowanie sprawowanego nadzoru oraz wykwalifikowana kadra, systematycznie doskonaląca swoje umiejętności zawodowe, zapewniają skuteczną realizację zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W działalności laboratoryjnej PIS funkcjonuje system zarządzania zgodny z normą *PN-EN ISO IEC 17025:2018-02P „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”*. Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wykonujące badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, różnego rodzaju badania środowiskowe i inne), dysponujące wykwalifikowaną kadrami, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą, stanowi istotny instrument nadzoru. W celu zapewnienia maksymalnej wiarygodności wyników badań, a także spełnienia wymagań Unii Europejskiej, laboratoria badania żywności oraz wody pracują w ramach systemów zintegrowanych. Świadectwem kompetencji laboratorium badawczego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu jest certyfikat akredytacji nr AB 583.

W roku 2021 sytuacja epidemiologiczna COVID-19 stanowiła nadal poważne zagrożenie ze względu na wysokie wskaźniki zapadalności i wysokie wskaźniki zgonów, a działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupiona była na ochronie zdrowia i życia mieszkańców w związku z trwającym stanem epidemii.

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Toruniu**

Ewa Nowak-Wąsicka

EPIDEMIOLOGIA

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w 2021 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na terenie powiatu toruńskiego grodzkiego oraz ziemskiego w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. W związku ze stanem epidemii wirusa SARS-CoV-2 korzystano również z wyników badań wprowadzonych do systemu teleinformatycznego – EWP, SEPIS. Rejestracja zgłoszeń odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny.

W 2021 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu z terenu Torunia wpłynęło: 18 154 podejrzania lub potwierdzenia zachorowań na choroby zakaźne i dodatnie wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych oraz 110 zgłoszeń przypadków pokąsań przez zwierzęta.

Z powodu zachorowania na chorobę zakaźną w 2021 r. odnotowano 452 zgony (2020 r. – 202), których przyczyną było:

- zakażenie wirusem SARS-CoV-2 (437 przypadków),
- zapalenie przewodu pokarmowego wywołane przez *Clostridioides difficile* (10 przypadków),
- posocznica wywołana przez inne bakterie Gram ujemne (2 przypadki),
- posocznica nieokreślona (1 przypadek),
- posocznica wywołana przez pałeczki *Salmonella* (1 przypadek),
- choroba Jacoba-Creutzfeldta (1 przypadek).

Sytuację epidemiologiczną powiatu toruńskiego grodzkiego w analizowanym okresie oceniono jako trudną. W dalszym ciągu duże zagrożenie dla zdrowia mieszkańców Torunia stanowiły zachorowania na COVID-19. W analizowanym okresie odnotowano dwie fale zakażeń: wiosenną oraz jesienno-zimową.

W odniesieniu do pozostałych chorób zakaźnych w porównaniu do 2020 r. odnotowano wzrost liczby zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych wywołanych przez biologiczne czynniki chorobotwórcze wzw typu C, chorób przenoszonych drogą płciową, neuroinfekcji, pokąsań przez zwierzęta. Zmniejszyła się natomiast liczba rejestrowanych zachorowań na świnkę, ospę wietrzną, wzv typu B, boreliozę, grypę i infekcje grypopodobne. W analizowanym okresie zgłoszono zachorowania na dwie choroby rzadko występujące: kleszczowe zapalenie mózgu (1 przypadek) oraz encefalopatię gąbczastą – chorobę Creutzfelda-Jacoba (1 przypadek). Zachorowania w pozostałych jednostkach chorobowych utrzymały się na podobnym poziomie do notowanego w 2020 r.

Wybrane choroby zakaźne w Toruniu w latach 2017 – 2021
Liczba zachorowań i zapadalność na 100 tys. mieszkańców

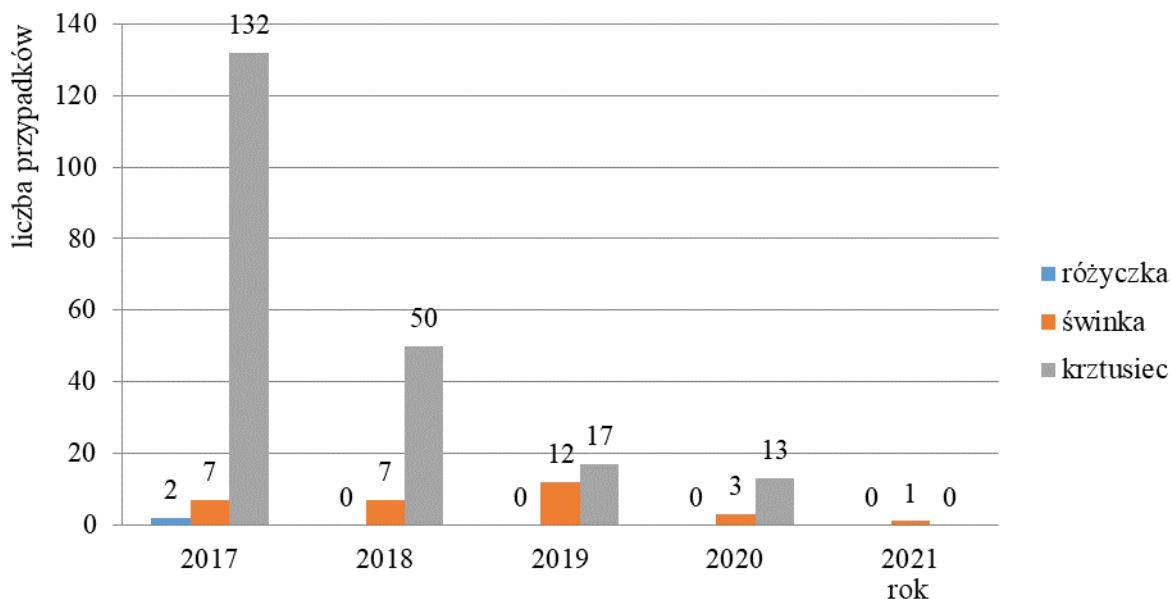
Rok	2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.		2021 r.	
Jednostka chorobowa	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.	Liczba przyp.	Współ. zapadal.
Różyczka	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Świnka	7	3,5	7	3,5	12	5,9	3	1,5	1	0,5
Ospa wietrzna	830	409,9	591	291,9	629	311,7	328	162,8	265	134,0
Krztusiec	132	65,2	50	24,7	17	8,4	13	6,5	0	0
Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe	646	315,5	613	302,7	418	202,7	158	78,4	362	183
WZW typu B	28	13,83	23	10,4	26	12,9	23	11,4	18	9,1
WZW typu C	47	23,21	21	11,4	29	14,4	9	4,5	14	7,1
Plonica	135	66,7	160	66,7	397	196,7	67	33,3	26	13,1
Borelioza	51	25,2	35	17,3	40	19,8	50	24,8	29	14,7
Grypa i zachorowania grypopodobne	38302	18912,6	56637	27971,4	29233	9460,2	24233	12029,5	13362	6754,9
Gruźlica	24	11,9	27	13,3	19	9,5	16	7,9	16	8,1
COVID-19	0	0	0	0	0	0	11148	5534,0	17180	8685,0

Choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych

Choroby zakaźne, zwłaszcza u dzieci, są nadal realnym zagrożeniem. Sytuacja epidemiologiczna w tym przypadku jest w znacznym stopniu uzależniona od poziomu realizacji szczepień ochronnych. Spośród chorób podlegającym obowiązkowym szczepieniom ochronnym w 2021 r. w Toruniu zgłoszono przypadek zachorowania na świnkę. W analizowanym okresie nie zgłaszano zachorowań na różyczkę (2020 r. – 0 przypadków) oraz krztusiec (2020 r. - 13 przypadków).

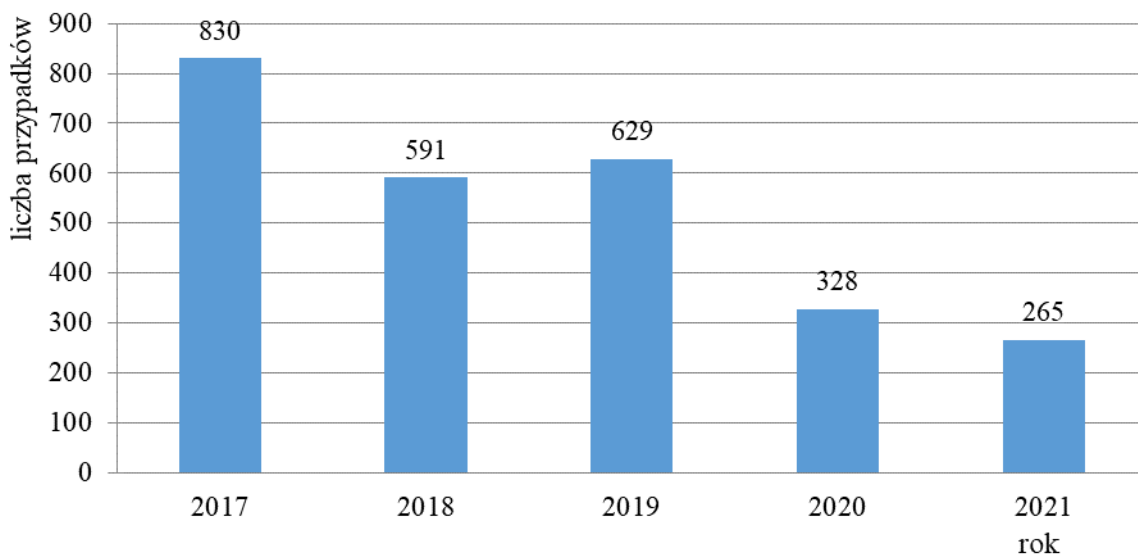
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) jest wirusową chorobą zakaźną wieku dziecięcego. Wirus świnki atakuje ślinianki powodując ich bolesny obrzęk. Choroba jest przyczyną wielu poważnych powikłań m.in.: zapalenia mózgu oraz opon mózgowo rdzeniowych, a także zapalenia mięśnia sercowego. W 2021 r. w Toruniu zgłoszono 1 przypadek zachorowania na świnkę (2020 r. - 3). Chorobę rozpoznano u 10 letniego chłopca. Chorego leczono ambulatoryjnie. Na podstawie przesłanego zgłoszenia ustalono, że chory był zaszczepiony przeciwko śwince.

Zachorowania na różyczkę, świnkę oraz krztusiec w latach 2017-2021 na terenie miasta Torunia

Ospa wietrzna jest jedną z najczęściej rozpoznawanych wirusowych chorób zakaźnych wieku dziecięcego. W analizowanym okresie, w porównaniu z 2020 r., zaobserwowano spadek liczby zachorowań (2021 r. - 265, 2020 r. - 328). Zachorowało 128 dziewcząt/kobiet oraz 137 chłopców/mężczyzn. Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie dzieci do 9 roku życia (241 przypadków – 90,9%). Leczeniem ambulatoryjnym objęto 264 chorych. W przypadku 1 osoby konieczne było wdrożenie leczenia szpitalnego. Najskuteczniejszym działaniem profilaktycznym zapobiegającym chorobie jest szczepienie. Na podstawie przesłanych przez podmioty lecznicze zgłoszeń zachorowań ustalono, że 260 chorych osób nie było zaszczepionych p/ko ospie wietrznej. Zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień obowiązkowe szczepienia przeciwko ospie wietrznej prowadzi się wyłącznie u dzieci narażonych na zakażenie ze względu na obciążenie niektórymi ciężkimi chorobami lub ze względów środowiskowych. Wysoka zapadalność na ospę wietrzną, najczęściej występująca wśród dzieci, potwierdza zasadność objęcia szczepieniami ochronnymi pozostałe dzieci.

Zachorowania na ospę wietrzną w latach 2017-2021 na terenie miasta Torunia

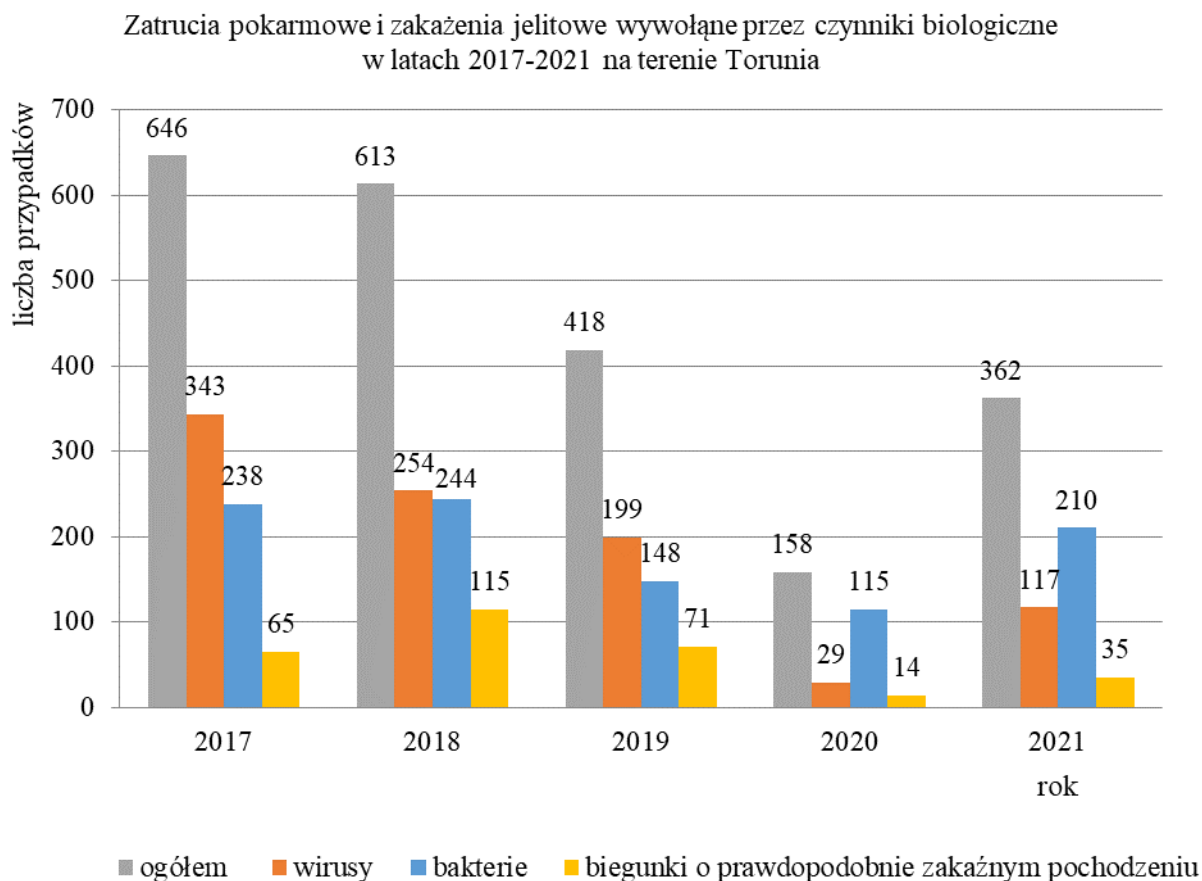

Odra to szybko rozprzestrzeniająca się choroba zakaźna. Należy do chorób wieku dziecięcego, jednak mogą zapadać na nią również dorośli. Wirus odry przenosi się drogą kropelkową. Najbardziej charakterystycznym objawem choroby jest wysypka. W analizowanym okresie, podobnie jak w 2020 r., na terenie miasta Torunia zachorowań nie odnotowano. Ostatnio przypadki odry zgłoszono w 2018 r.

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez czynniki biologiczne

Zatrucia i zakażenia pokarmowe to grupa chorób o bardzo zróżnicowanej etiologii, wyodrębniona w nadzorze epidemiologicznym ze względu na ważną rolę w zdrowiu publicznym. Główną przyczyną zachorowań jest spożycie pokarmu skażonego drobnoustrojami (wirusami, bakteriami, pasożytami) lub ich toksynami. W przypadku wirusów do zakażenia dochodzi również poprzez kontakt z osobą chorą lub kontakt z powierzchniami zanieczyszczonymi wirusami. Zapadalność na te jednostki chorobowe jest związana ze stanem sanitarno - higienicznym obiektów produkcji i obrotu żywnością, a także higieną przyrządzania i spożywania potraw w środowiskach domowych.

W 2021 r. w Toruniu odnotowano znaczący wzrost liczby zgłaszanych przypadków zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych wywołanych przez biologiczne czynniki chorobotwórcze (2021 r. - 362, 2020 r. - 158). W analizowanym okresie zarejestrowano 210 zachorowań o etiologii bakteryjnej, 117 zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy oraz 35 przypadków biegunk o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W analizowanym okresie odnotowano 4-krotny wzrost liczby wirusowych zakażeń jelitowych (2021 r. – 117, 2020 r. – 29).

W analizowanym okresie wśród wirusowych zakażeń jelitowych dominowały zachorowania wywołane przez **Norowirusy**. W 2021 r. zgłoszono 63 przypadki zachorowań (2020 r. – 4 przypadki). Ponadto w 2021 r. zgłoszono zakażenia wywołane przez: **Rotawirusy** – 28 przypadków (2020 r. – 12), **Adenowirusy** – 22 przypadki (2020 r. – 10). W 4 przypadkach nie ustalono czynnika etiologicznego (2020 r. – 3). Spośród 117 zgłoszonych przypadków wirusowych zakażeń jelitowych – 69 przypadków (59%) dotyczyło dzieci do lat 2 (2020 r. – 17 przypadków, 58,6%). Z powodu zachorowania w analizowanym okresie hospitalizacji wymagało 114 chorych, w tym 67 dzieci do 2 roku życia (2020 r. – 25 hospitalizowanych, w tym 13 dzieci do 2 roku życia). W 3 przypadkach wdrożono leczenie ambulatoryjne.

W 2021 r. zgłoszono 1 ognisko wirusowych zakażeń jelitowych, w którym zachorowały 3 osoby (2020 r. – brak ognisk). Objawy biegunki o etiologii norowirusowej wystąpiły u 3 dzieci hospitalizowanych w Oddziale Klinicznym Pediatrii i Nefrologii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego Szpitala Specjalistycznego dla Dzieci i Dorosłych w Toruniu przy ul. Konstytucji 3 Maja 42. W toku prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego nie ustalono źródła zakażenia dla osób chorych w ognisku.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw typu A)

W 2021 r., podobnie jak w 2020 r., na terenie Torunia nie notowano przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu A. Ostatnie zakażenia wirusem HAV zarejestrowano w 2019 r.

Bakteryjne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

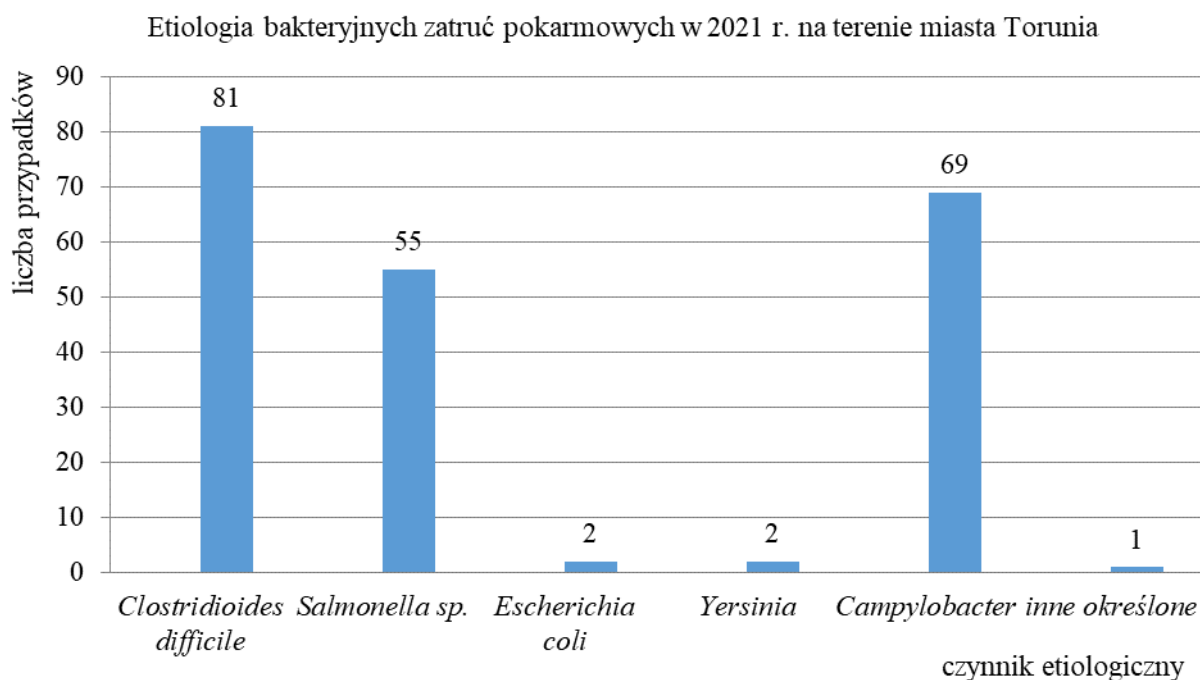
W 2021 r. odnotowano 210 przypadków bakteryjnych zakażeń pokarmowych, tj. o 95 zachorowań więcej niż w 2020 r. (115).

Wśród zgłaszanych zachorowań odnotowano:

- 81 przypadków zakażeń wywołanych przez toksynotwórcze laseczki ***Clostridioides difficile*** (2020 r. – 45),
- 55 przypadków zachorowań wywołanych przez pałeczki ***Salmonella sp.*** (2020 r. – 41),
- 2 przypadki zachorowań wywołanych przez pałeczki ***Escherichia coli*** (2020 r. – 4),
- 2 przypadki zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki ***Yersinia*** (2020 r. – 0),

- 69 przypadków innych określonych zakażeń jelitowych wywołanych przez **Campylobacter** (2020 r. – 25),
- 1 przypadek innych określonych bakteryjnych zakażeń jelitowych (2020 r. – 0)

Z powodu zakażeń jelit wywołanych przez *Clostridioides difficile* zmarło 10 osób (2020 r. - 2 zgony).

W omawianym okresie odnotowano 6 ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych (2020 r. - 7). Czynnikiem etiologicznym zachorowań w ogniskach były pałeczki **Salmonella spp.** (1 ognisko) oraz laseczki **Clostridioides difficile** produkujące toksynę A/B (5 ognisk).

Ognisko salmonelozy wystąpiło w mieszkaniu prywatnym w Toruniu; zachorowało małżeństwo, chorych hospitalizowano. Zlecone przez lekarza pierwszego kontaktu badania kału potwierdziły zakażenie jelit wywołane przez pałeczki *Salmonella spp.* Ustalono, że najbardziej prawdopodobnym źródłem zakażenia w ognisku było spożycie potraw z jaj (surowe białko jaja kurzego, mięso panierowane w jajku i bułce tartej). Do wystąpienia zachorowań mogło przyczynić się spożycie surowego białka jaja kurzego oraz zbyt krótki czas obróbki termicznej mięsa panierowanego w jajku i bułce. Ponadto ustalono, że przed przystąpieniem do przygotowania potraw jaja nie zostały umyte.

Zbiorowe zachorowania wywołane laseczkami *Clostridioides difficile* wystąpiły wśród pacjentów Oddziału Chorób Płuc oraz Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego Szpitala Obserwacyjno-Zakaźnego w Toruniu przy ul. Krasieńskiego 4/4A (19 zakażonych pacjentów), Oddziale Klinicznym Nefrologii Diabetologii i Chorób Wewnętrznych Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego Szpitala Wielospecjalistycznego w Toruniu przy ul. Św. Józefa 53-59 (1 ognisko – 5 zakażonych pacjentów, 2 ognisko – 3 zakażonych pacjentów), Oddziale Chorób Wewnętrznych Specjalistycznego Szpitala Miejskiego im. M. Kopernika w Toruniu przy ul. Batorego 17/19 (3 chorych pacjentów) oraz Zakładzie Opiekuńczo Pielęgnacyjnym im. ks. Jerzego Popiełuszki w Toruniu przy ul. Ligi Polskiej 8 (5 zakażonych pensjonariuszy). Zakażenia przebiegały pod postacią biegunek. Z powodu zachorowania odnotowano 1 zgon, którego przyczyną było zakażenie toksynotwórczym szczepem *Clostridioides difficile*. Nie ustalono źródeł zakażeń dla pierwszych osób chorych w ogniskach. Należy domniemywać, że były to zakażenia endogenne wywołane stosowaniem antybiotyku. Przyczyną kolejnych zachorowań w ogniskach było

przeniesienie bakterii/spor na niedokładnie umytych rękach personelu/osób opiekujących się pacjentami, kontakt z powierzchniami skażonymi sporami *Clostridioides difficile* w oddziale oraz kontakt z osobami, które zachorowały jako pierwsze w ogniskach. Występowaniu zakażeń sprzyjał wiek pacjentów > 65 lat oraz przyjmowanie antybiotyków zwiększających ryzyko zakażenia *C. difficile*.

Zakażenia wywołane przez toksynotwórcze laseczki *Clostridioides difficile* pozostają nadal dużym problemem ze względu na łatwość szerzenia się zakażeń nimi wywołanych w szpitalach, ciężki przebieg kliniczny spowodowany działaniem toksyn, a także z uwagi na nawrotowy przebieg choroby i długotrwałe leczenie.

W 2021 r., podobnie jak w 2020 r., w obiektach żywienia zbiorowego (bary, restauracje) nie wystąpiły ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych o etiologii bakteryjnej.

Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do 2 lat

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r. zarejestrowano więcej przypadków zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do 2 roku życia (2021 r. – 31, 2020 r. – 13). Z powodu zachorowań hospitalizowano 13 dzieci. Leczenie ambulatoryjne wdrożono w 18 przypadkach. Przeprowadzone badania kału nie pozwoliły ustalić etiologii zachorowań.

Aby skutecznie zapobiegać występowaniu chorób przenoszonych drogą pokarmową należy zawsze przestrzegać tzw. 5 kroków do bezpiecznej żywności tj.:

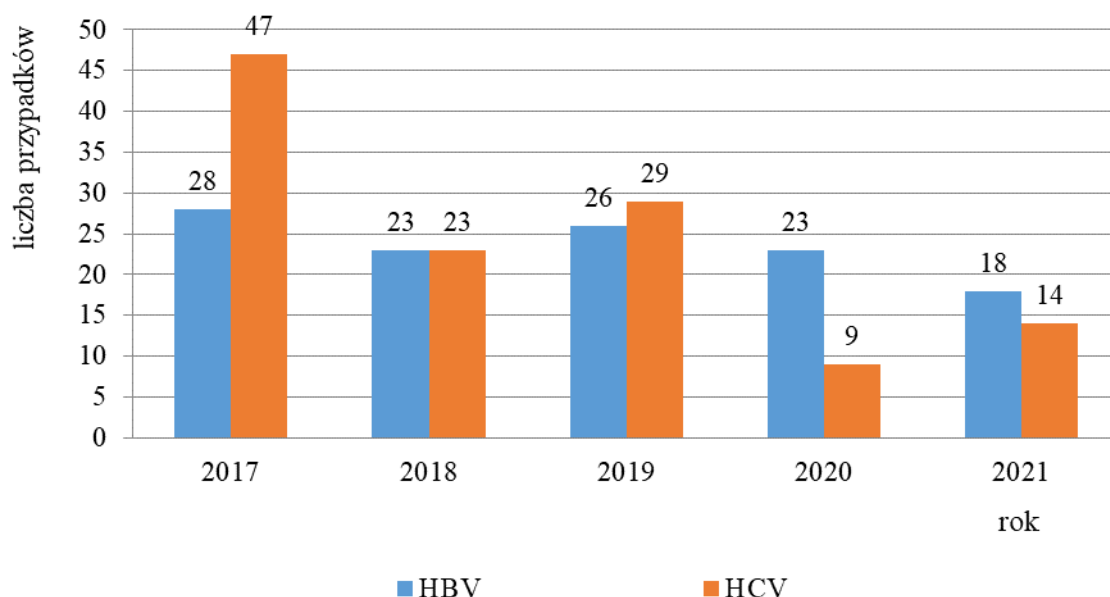
1. Utrzymać czystość rąk przed przygotowaniem i spożywaniem żywności oraz miejsc, w których są przyrządzane posiłki.
2. Oddzielać żywność surową od ugotowanej.
3. Poddawać żywność właściwej obróbce termicznej (gotowanie, pieczenie itp.).
4. Przechowywać żywność w prawidłowych warunkach chłodniczych.
5. Używać bezpiecznej wody i żywności.

Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek

W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby zakażeń **wirusem zapalenia wątroby typu B - wzv typu B**. W 2021 r. zgłoszono 18 przypadków (2020 r. - 23). Zachorowało 8 kobiet oraz 10 mężczyzn; hospitalizowano 1 osobę. Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej od 25 do 49 lat (13 przypadków).

W 2021 r. wzrosła liczba rejestrowanych zakażeń **wirusem zapalenia wątroby typu C - wzv typu C** (2021 r. – 14, 2020 r. – 9). W analizowanym okresie nie odnotowano zachorowań o ostrym przebiegu. Wszystkie zgłoszone przypadki miały charakter przewlekły. Zakażenia potwierdzono u 6 kobiet i 8 mężczyzn; hospitalizowano 2 osoby. Zachorowały osoby dorosłe w wieku od 24 do 68 lat. Z powodu braku możliwości czynnego uodparniania przeciwko wzv typu C upowszechnianie wiedzy i edukacja o medycznych i pozamedycznych drogach przenoszenia zakażenia jest kluczowa w profilaktyce zakażeń HCV.

Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C w latach 2017-2021 na terenie miasta Torunia

Podobnie jak w latach poprzednich źródeł zakażeń wirusem HBV i HCV należy upatrywać w zabiegach medycznych związanych z przerwaniem ciągłości tkanek oraz narażeniem niemedyceznym związanym ze skaleczeniem w zakładzie fryzjerskim, kosmetycznym, przyjmowaniem narkotyków, tatuażowaniem, ryzykownymi zachowaniami seksualnymi.

W 2021 r. zgłoszono 8 przypadków nowo wykrytych zakażeń **wirusem HIV** (2020 r. – 7). Zakażenia potwierdzono u 1 kobiety w wieku 37 lat oraz 7 mężczyzn w wieku 28 - 59 lat.

Zarówno w 2021 r. jak i 2020 r. nie zgłaszano przypadków zespołu nabytego upośledzenia odporności – AIDS.

Gruźlica

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez prątki gruźlicy. To choroba wielonarządowa, która atakuje wszystkie organy i tkanki, a zwłaszcza układ oddechowy.

W 2021 r., podobnie jak w 2020 r., zarejestrowano 16 przypadków gruźlicy. Zachorowało 9 kobiet i 7 mężczyzn. Z powodu zachorowania hospitalizowano 15 osób, 1 osobę leczono ambulatoryjnie. Zachorowania wystąpiły u osób w wieku od 17 do 77 lat. W omawianym okresie odnotowano 1 rodzinne ognisko gruźlicy, w którym zachorowały 2 kobiety. W 2021 r. nie odnotowano zgonów z powodu gruźlicy (2020 r. – 2 zgony).

Od 2013 r. funkcjonuje „Program reorganizacji systemu nadzoru epidemiologicznego nad gruźlicą w województwie kujawsko – pomorskim”. Głównym celem programu jest nadzór nad osobami z najbliższego kontaktu z osobą chorą w miejscu pracy lub miejscu zamieszkania. W 2021 r. nadzorem przeciwepidemicznym objęto 16 osób chorych oraz 43 osoby z bliskiego kontaktu z chorym.

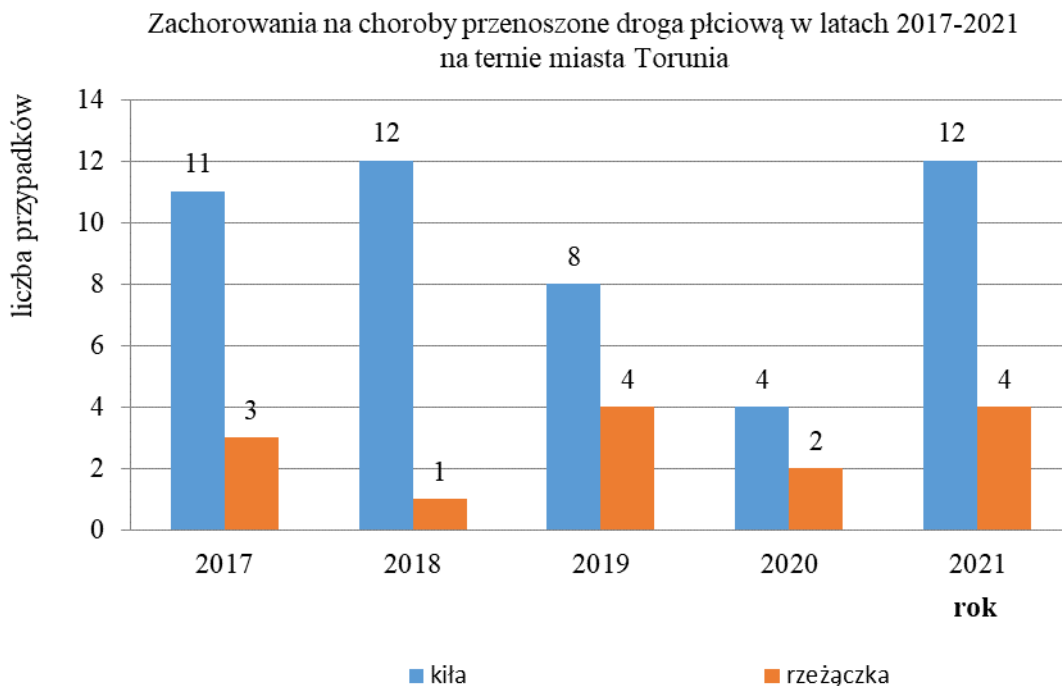
Choroby przenoszone drogą płciową

Od lipca 2013 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu gromadzi dane o zachorowaniach na choroby zakaźne przenoszone drogą płciową.

W analizowanym okresie, w porównaniu do 2020 r. zgłoszono więcej przypadków zachorowań na kiłę. W 2021 r. zgłoszono 12 przypadków (2020 r. – 4). Wszystkie zachorowania dotyczyły mężczyzn w wieku od 21 do 47 lat. Zachorowania potwierdzono na

podstawie szczegółowych badań serologicznych surowicy krwi, w których uzyskano wyniki specyficzne dla zakażenia bakterią *Treponema pallidum*.

W 2021 r. zgłoszono 4 przypadki **rzeżączki** (2020 r. - 2). Zakażenie dwoinką rzeżączki (*Neisseria gonorrhoeae*) zdiagnozowano u 4 mężczyzn w wieku 27 - 48 lat. Zakażenia potwierdzono wykonaniem badań laboratoryjnych.

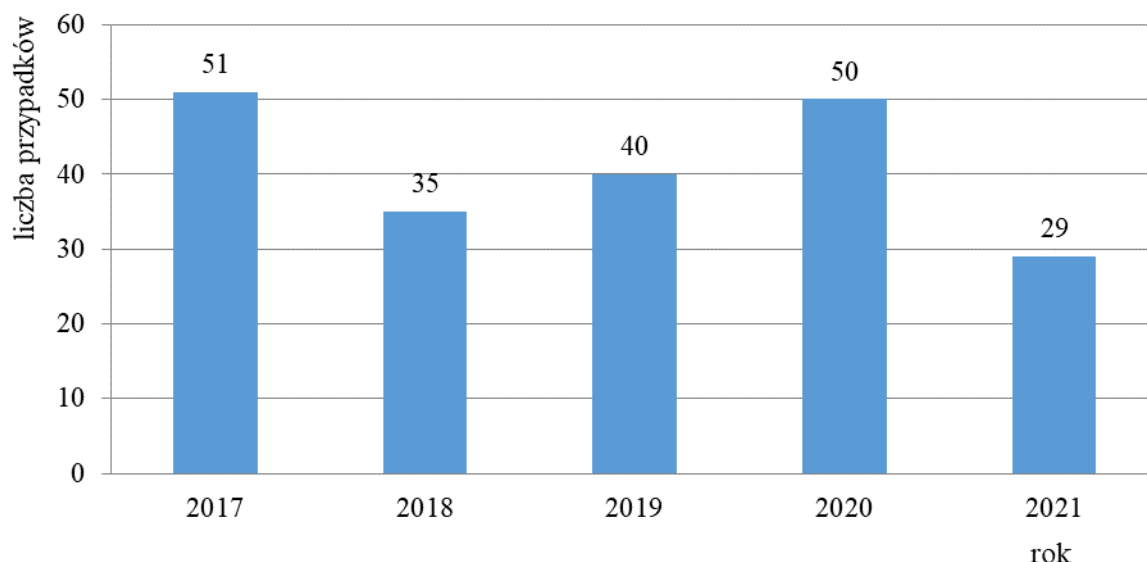
W toku przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że źródłem zakażenia krętkiem bladym i dwoinką rzeżączki były przypadkowe kontakty seksualne.

Choroby przenoszone przez kleszcze

Borelioza (choroba z Lyme) jest wieloukładową chorobą zakaźną przenoszoną przez kleszcze, wywoływana przez krętka *Borrelia burgdorferi*. W jej przebiegu można wyodrębnić fazę wczesną i późną choroby. Dla wczesnej postaci choroby charakterystyczne jest występowanie rozległej zmiany skórnej (rumienia). W późnej fazie zachorowania dochodzi do zakażenia wielu narządów i układów (nerwowego, kostno – stawowego, krążenia).

W 2021 r. na terenie powiatu toruńskiego grodzkiego odnotowano spadek liczby zgłaszanych zachorowań na boreliozę (2021 r. – 29, 2020 r. - 50). Boreliozę rozpoznano u 14 kobiet oraz 15 mężczyzn. Zmiana skórna (rumień wędrujący) wystąpiła u 100% pokąsanych (29). Wszystkie osoby chore leczono ambulatoryjnie. Badania diagnostyczne w kierunku zakażenia krętkami *Borrelia burgdorferi* wykonało 10 osób. Na podstawie przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych ustalono, że 1 zachorowanie miało związek z wykonywaną pracą. Pozostałe przypadki choroby z Lyme można powiązać z ekspozycją na zakażone kleszcze w czasie pobytu w lasach, na polach, działkach i w innych miejscach ich bytowania. Wobec braku możliwości czynnego uodparniania przeciwko boreliozie, podnoszenie świadomości w społeczeństwie w zakresie stosowania odpowiednich zabezpieczeń chroniących przed kleszczami (noszenie właściwej odzieży i obuwia, stosowanie repelentów) oraz właściwe postępowanie w przypadku ukłucia przez kleszcze, ma duże znaczenie w profilaktyce tej choroby.

Borelioza w latach 2017-2021 na terenie miasta Torunia

Kleszczowe zapalenie mózgu jest wirusową chorobą wywoływaną przez flawiirusy. Kleszczowe zapalenie mózgu ma najczęściej dwufazowy przebieg. Charakterystycznymi objawami dla fazy pierwszej jest gorączka, ból mięśni oraz inne objawy przypominające grypę. W fazie drugiej tzw. neurologicznej dochodzi do zajęcia struktur centralnego układu nerwowego (opon mózgowo-rdzeniowych, mózgu, rdzenia kręgowego). W fazie tej pojawia się gorączka, silny ból głowy oraz objawy neurologiczne (sztywność karku, napady padaczkowe, porażenia, zaburzenia równowagi i świadomości)

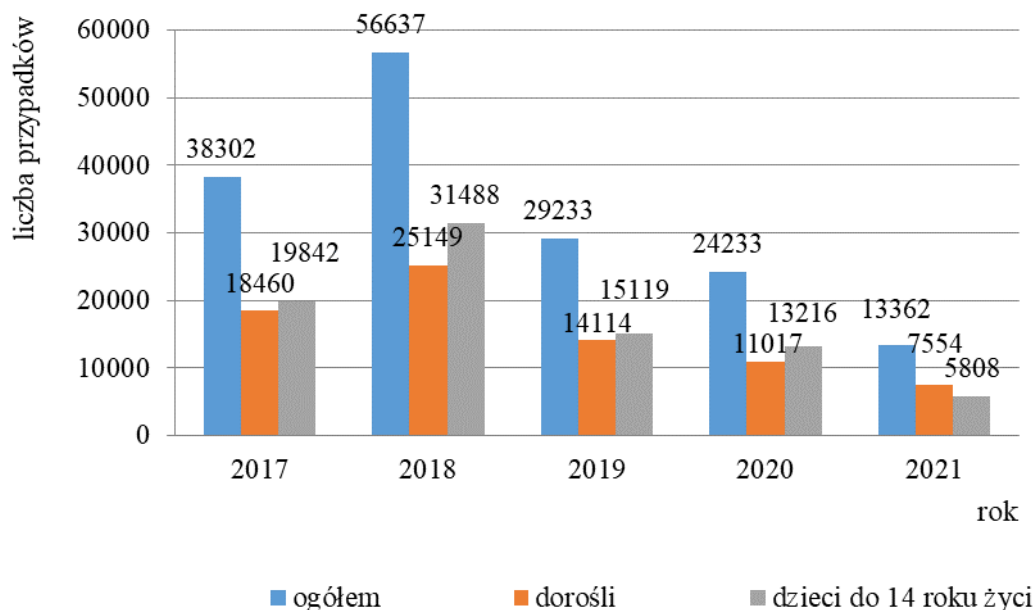
W 2021 r. po raz pierwszy do PPIS w Toruniu zgłoszono zachorowanie na wirusowe zapalenie mózgu. Zachorował 2 letni chłopiec. Z powodu zachorowania dziecko hospitalizowano. U chłopca wystąpiła gorączka, problemy z poruszaniem oraz ogólne osłabienie. Zachorowanie potwierdzono na podstawie badań surowicy krwi, w których stwierdzono obecność swoistych przeciwciał dla kleszczowego zapalenia mózgu.

Grypa i zachorowania grypopodobne

Infekcje dróg oddechowych należą do najczęściej występujących chorób zakaźnych. Na potrzeby nadzoru epidemiologicznego rejestracji podlegają przypadki **grypy** oraz wszystkie rozpoznania kliniczne klasyfikowane jako **zachorowania grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych**.

W 2021 r. odnotowano o 10 871 mniej przypadków zachorowań na grypę, infekcje grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych (2021 r. – 13 362, 2020 r. – 24233). Zachorowania dzieci i młodzieży w wieku 0 – 14 lat stanowiły 43,5 % ogółu zachorowań (5 808 przypadków). W analizowanym okresie osoby chore na grypę oraz infekcje grypopodobne były leczone ambulatoryjnie.

Grypa i zachorowania grypopodobne w latach 2017-2021 na terenie miasta Torunia

Neuroinfekcje

Zakażenie ośrodkowego układu nerwowego (OUN) stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia. Najczęściej występującą postacią zakażeń OUN jest **zapalenie mózgu** oraz **zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych (ZOMR)**. Infekcje OUN mogą być wywołane przez bakterie, wirusy, grzyby lub pasożyty. W 2021 r. zgłoszono 10 przypadków neuroinfekcji (2020 r. – 5 przypadków). W analizowanym okresie zgłoszono: 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu, 1 przypadek choroby Creutzfelda-Jacoba, 1 przypadek innego wirusowego zapalenia mózgu, 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych oraz 6 przypadków zapaleń opon mózgowych innych i nieokreślonych.

Wszyscy chorzy byli hospitalizowani, a rozpoznanie potwierdzano na podstawie objawów klinicznych, ogólnego badania płynu mózgowo-rdzeniowego oraz diagnostycznych testów w kierunku najczęstszych czynników etiologicznych zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych (posiewy, badania metodą RT-PCR, testy lateksowe).

Choroby inwazyjne

a) Choroby wywołane przez *Streptococcus pyogenes*

Od wielu lat dominującą postacią kliniczną inwazyjnego zakażenia wywołanego przez *Streptococcus pyogenes* jest **róża** – choroba skóry przebiegająca z ostrym stanem zapalnym skóry i tkanki podskórnej. W omawianym okresie obserwowano spadek liczby zgłaszanych zachorowań na różę. W 2021 r., podobnie jak w 2020 r., zachorowanie potwierdzono u 17 osób. Zakażenia dotyczyły wyłącznie osób dorosłych. Z powodu zachorowania hospitalizowano 5 osób. Leczenie ambulatoryjne wdrożono w 12 przypadkach. Choroba zgłaszana jest na podstawie objawów klinicznych.

System nadzoru epidemiologicznego obejmuje również rejestrację nieinwazyjnego zakażenia *Streptococcus pyogenes* – **plonicę (szkarlatynę)**. W omawianym okresie obserwowano znaczący spadek liczby zachorowań (2021 r. – 26, 2020 r. – 67). Zachorowało 17 chłopców oraz 9 dziewcząt. Wszystkie przypadki wystąpiły wśród dzieci do 11 roku życia. W przypadku 24 chorych wdrożono leczenie ambulatoryjne, 2 osoby hospitalizowano.

b) Choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* (ICHp)

Streptococcus pneumoniae (dwoinka zapalenia płuc, pneumokok) jest chorobotwórczym drobnoustrojem wywołującym **inwazyjną chorobę pneumokokową**. Najczęściej rejestrowaną postacią kliniczną inwazyjnej choroby pneumokokowej jest posocznica i zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

W 2021 r. zapalenie płuc wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* rozpoznano u 1 osoby - zachorowała 14 letnia dziewczynka. U chorej obecność pneumokoków potwierdzono w posiewach krwi.

Skuteczną metodą zapobiegania inwazyjnej chorobie pneumokokowej są szczepienia ochronne.

c) Choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*

W 2021 r. nie zgłaszano przypadków choroby wywołanej przez *Neisseria meningitidis*. W analogicznym okresie 2020 r. zgłoszono 2 przypadki zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową.

d) Choroby wywołane przez *Haemophilus influenzae*

W 2021 r. nie zgłaszano przypadków chorób wywołanych przez *Haemophilus influenzae*. W 2020 r. odnotowano 1 zachorowanie.

Pokąsania przez zwierzęta oraz inne narażenia na zachorowania na wściekliznę

Łączna liczba pokąsań przez zwierzęta w 2021 r. wyniosła 110 przypadków (2020 r. – 89). Podobnie jak w poprzednich latach najczęstsze były pokąsania przez psy (72) oraz koty (29). Ponadto w 2021 r. odnotowano pokąsanie przez: szczura hodowlanego (4), lisa (1), wiewiórkę (1), kunę (1) oraz nietoperza (1). W 1 przypadku nie ustalono przez jakie zwierzę została pokąsana osoba, która zgłosiła się do lekarza. Zakażenia wirusem wścieklizny nie potwierdzono u żadnego z badanych zwierząt.

Szczepienia przeciwko wściekliznie przeprowadzono u 39 osób (35,5 % ogółu pokąsanych). W 2020 r. ponarażeniowo zaszczepiono 30 osób (33,7%).

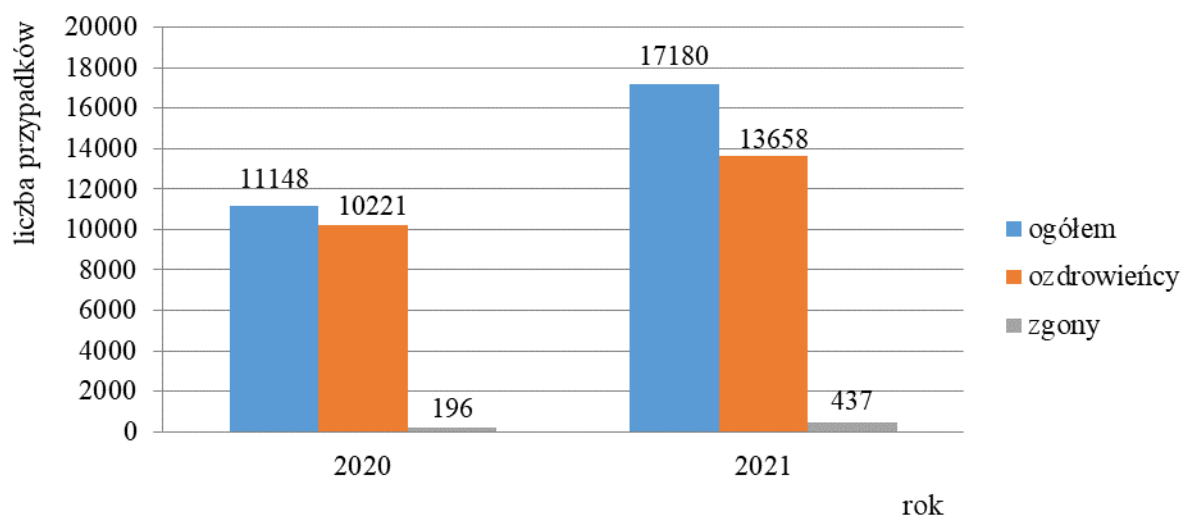
U osób pokąsanych szczepienia przeciwko wściekliznie przeprowadza się w przypadku braku możliwości przeprowadzenia obserwacji weterynaryjnej zwierzęcia w kierunku wścieklizny. Szczepienia podejmowano najczęściej po pokąsaniu przez nieznane psy i koty.

Zakażenia wirusem SARS-CoV-2

W analizowanym okresie w dalszym ciągu dużym zagrożeniem dla zdrowia publicznego okazał się nowo wykryty wirus SARS-Cov-2. Pierwsze przypadki zachorowań notowano w listopadzie 2019 r. w mieście Wuhan w środkowych Chinach. Typowymi objawami choroby jest gorączka, kaszel oraz duszność. Pacjenci zgłaszają również: utratę węchu i smaku, biegunkę, bóle mięśniowo-stawowe, bóle głowy. Średni okres wylęgania to 5-6 dni.

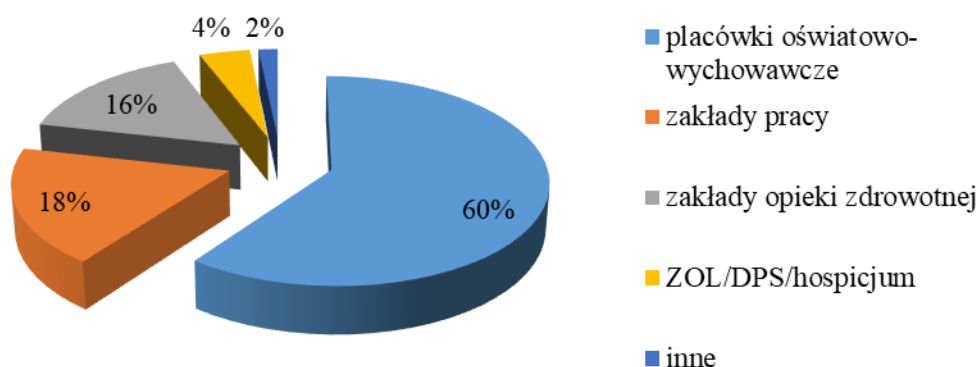
Na terenie Polski pierwszy przypadek zachorowania odnotowano 4 marca 2020 r. w miejscowości Cybinka w powiecie ślubickim. Na terenie miasta Torunia pierwsze zakażenie wirusem SARS-CoV-2 potwierdzono 20.03.2020 r. W 2021 r. zarejestrowano 17 180 zachorowań (w okresie od 20.03.2020 r. do 31.12.2020 r. – 11 148 przypadków). W analizowanym okresie 2021 r. odnotowano dwie fale zakażeń: wiosenną wywołaną przez wariant brytyjski wirusa SARS-CoV-2 oraz jesienno-zimową wywołaną przez wariant indyjski. W 2021 r. wyzdrowiało 13 658 osób (2020 r. – 10 221). W omawianym okresie odnotowano 437 przypadków zgonów z powodu COVID-19 (2020 r. – 196).

Sytuacja zakażeń wirusem SARS-CoV-2 w 2020 r. i 2021 r. na terenie miasta
Torunia

W omawianym okresie PPIS w Toruniu zarejestrowało 186 ognisk zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Ogniska występowały w środowiskach domowych, zakładach pracy, placówkach oświatowo-wychowawczych, domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych, podmiotach leczniczych. Najwięcej ognisk odnotowano w placówkach oświatowo-wychowawczych (112 ognisk, 60%), zakładach pracy (34 ogniska, 18%), placówkach opieki zdrowotnej (29 ognisk, 16%), ZOL/DPS/hospicjum (8 ognisk, 4%), inne (3 ogniska, 2%). Pomimo ogromnego wysiłku personelu medycznego włożonego w działania mające na celu zmniejszenie liczby zakażeń, notowano kolejne ogniska.

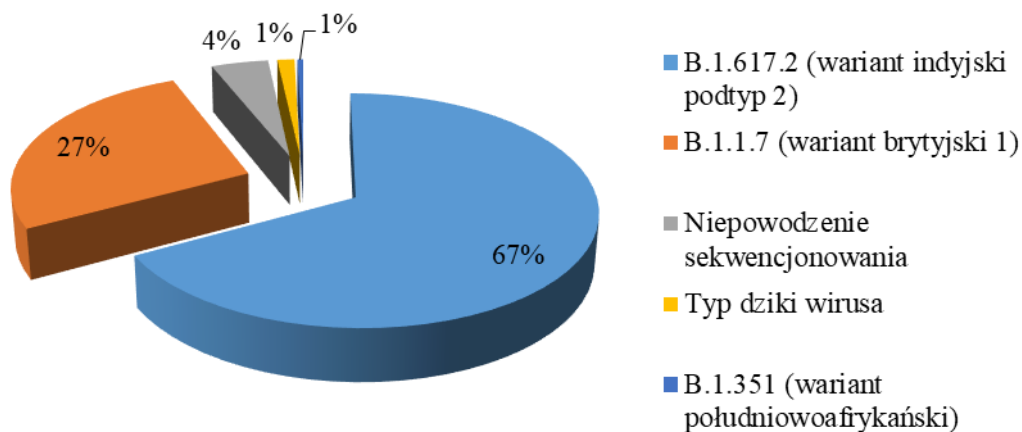
Ogniska zakażeń COVID-19 zarejestrowane w 2021 r. na terenie miasta
Torunia

W prowadzonym od 2021 r. przez Państwową Inspekcję Sanitarną nadzorze molekularnym nad wariantami wirusa SARS-CoV-2 do badań genetycznych przekazano 228 losowo wybranych próbek pobranych od mieszkańców Torunia, u których potwierdzono COVID-19. W 153 próbkach (67%) stwierdzono wariant indyjski podtyp 2 (B.1.617.2), w 61 próbkach (27%) wariant brytyjski 1 (B.1.1.7), w 3 próbkach (1%) typ dziki, w 1 wariant południowoafrykański (B.1.351). W 10 przypadkach (4%) genotypowanie zakończyło się

niepowodzeniem. Oficjalnie pierwsze zakażenie wariantem Omikron potwierdzono w 2022 r., u mieszkańca Torunia, u którego objawy wystąpiły 31.12.2021 r. W związku z powyższym można przypuszczać, że wariant Omikron pojawił się w Toruniu pod koniec 2021 r.

Wyniki badań genetycznych losowo wybranych próbek pobranych od zakażonych wirusem SARS-CoV-2 mieszkańców Torunia w 2021 r.

Wykonawstwo szczepień ochronnych

W Polsce Program Szczepień Ochronnych (PSO) co roku jest aktualizowany Komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie przeprowadzania szczepień ochronnych przeciw chorobom zakaźnym. Kalendarz szczepień określa wiek dzieci i młodzieży, w którym powinny być przeprowadzane szczepienia.

Stan uodpornienia dzieci do 2 roku życia

Szczepieniom p/ko gruźlicy podlegało 1 831 noworodków, zaszczepiono 1 796, tj. 98,1%. Stan uodpornienia niemowląt w pierwszym roku życia przeciwko wzv typu B wyniósł 87,2% (1 596 dzieci). Do Programu Szczepień Ochronnych (PSO) na 2021 r. wprowadzono obowiązkowe szczepienie p/ko zakażeniom rotawirusami dla dzieci urodzonych po 31.12.2020 r., zaszczepiono 1 071 dzieci, tj. 58,5 %. Od 2 miesiąca do 2 lat dzieci podlegają obowiązkowym cyklom szczepień przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi, poliomielitis, Haemophilus influenzae typu b oraz zakażeniom Streptococcus pneumoniae. W drugim roku życia dzieci zostały uodpornione przeciwko tym chorobom w 97,6% (2 106 dzieci) oraz p/ko Streptococcus pneumoniae w 97% (2 094 dzieci). Uodpornienie przeciwko odrze, śwince, różyczce w drugim roku życia uzyskało 82,2% dzieci podlegających szczepieniom (1 773 dzieci).

**Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci do 2 roku życia
w latach 2017 – 2021**

Rodzaj szczepienia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych
BCG	98,3	98	98	98,2	98,1
WZW typu B	88,3	87	85,2	87,6	87,2
Zakażenia rotawirusami	0	0	0	0	58,5
Błonica, tęžec, krztusiec	97,2	97,4	97	96,2	97,6
Poliomyelitis	97,2	97,4	97	96,2	97,6
Haemophilus influenzae typu b	97,2	97,4	97	96,2	97,6
Streptococcus pneumoniae	0	0	97	96,2	97
MMR – odra, świnka, róžyczka	77	83	82,6	79,5	82,2

Stan uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

Stan uodpornienia dzieci w 6 roku życia (2 378 dzieci), podlegającym w 2021 r. pierwszej dawce szczepienia przypominającego przeciwko błonicy, tęžcowi, krztuścowi oraz p/ko poliomyelitis wyniósł 62,8% (1 494 dzieci). Od 2019 r. wprowadzono do PSO szczepienie przypominające przeciwko odrze, śwince i róžyczce w 6 r. Ź., z rocznika 2016 zaszczepiono 1 517 dzieci (63,8%). Drugiej dawce szczepienia przypominającego przeciwko błonicy, tęžcowi i krztuścowi podlegała młodzież w 14 roku życia (2266 osób), zaszczepiono 1623 osoby – 71,6%. Trzeciej dawce szczepienia przeciwko błonicy i tęžcowi podlegała młodzież w 19 roku życia (1 750 osób), zaszczepiono 1 114 osób, tj. 63,7%. Pozostałe osoby zostaną zaszczepione w 2022 r.

Zgodnie z PSO 2 289 dzieci w 10 roku życia podlegało szczepieniom przypominającym przeciwko odrze, śwince i róžyczce – stan uodpornienia wyniósł 68,2% (1 561 dzieci).

**Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży szkolnej
w latach 2017 – 2021**

Rodzaj szczepienia	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych
błonica, tęžec, krztusiec w 6 r.ż.	81,5	83	78,5	64,8	62,8
poliomyelitis w 6 r.ż.	81,5	83	78,5	64,8	62,8
MMR -	0	0	72	60,4	63,8

odra, świnka, różyczka w 6 r.ż.					
MMR - odra, świnka, różyczka w 10 r.ż.	87,1	90	84,5	65	68,2
błonica, tężec, krztusiec w 14 r.ż.	87,3	88	84,7	67,2	71,6
Td - tężec, błonica w 19 r.ż.	95	95	94,3	66,5	63,7

Realizacja wybranych szczepień zalecanych w latach 2017 – 2021

Szczepienie - przeciwko	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych	Liczba zaszczepionych
WZW typu A	424	419	300	524	343
Zak. Neisseria meningitidis	471	728	861	948	1055
Zak. wirusem brodawczaka ludzkiego	318	196	450	275	742
Durowi brzusznemu	424	256	373	245	170
Kleszczowemu zap. mózgu	300	571	725	720	598
Żółtej gorączce	236	208	152	108	85
Biegunce rotawirusowej	876	917	973	1 071	0
Grypie	8 226	8 669	9 039	9 018	13 947

Szczepienie przeciwko ospie wietrznej przeprowadzono u 770 osób narażonych w ramach szczepień obowiązkowych oraz u 235 osób w ramach szczepień zalecanych.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu zgłoszono z placówek ochrony zdrowia 469 osób uchylających się od obowiązku szczepień, w tym osoby dorosłe narażone na zakażenie wścieklizną, podlegające obowiązkowi szczepień. Ogółem nie zaszczepiono zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych 386 osób, w tym 7 osób dorosłych pokąsanych przez nieznane psy. Wystawiono 2 upomnienia dotyczące wezwania do wykonania obowiązku szczepień oraz prowadzono działania edukacyjne.

Wnioski

1. Sytuację epidemiologiczną miasta Torunia oceniono jako trudną.
2. Odnotowano więcej przypadków: zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych wywołanych przez biologiczne czynniki chorobotwórcze, wzw typu C, chorób przenoszonych drogą płciową, neuroinfekcji, pokąsań przez zwierzęta.
3. Zarejestrowano mniej zachorowań na: świnkę, ospę wietrzną, wzw typu B, boreliozę, grypę i infekcje grypopodobne.
4. W analizowanym okresie zgłoszono taką samą liczbę zachorowań na gruźlicę.
5. W 2021 r. zgłoszono zachorowania na choroby rzadko występujące: kleszczowe zapalenie mózgu – 1 przypadek, encefalopatie gąbczaste (choroba Creutzfelda-Jacoba) – 1 przypadek.
6. W analizowanym okresie zakażenia wirusem SARS-CoV-2 potwierdzono u 17 180 osób. Zmarło 437 zakażonych.
7. Działania prowadzone przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej (kwarantannowanie osób z kontaktu, badanie osób zakażonych oraz z kontaktu z chorymi, nadzór molekularny nad wariantami wirusa SARS-CoV-2, nadzór nad ogniskami zachorowań na COVID-19) miały na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

HIGIENA KOMUNALNA

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W celu zapewnienia mieszkańcom Torunia dobrej i bezpiecznej dla zdrowia wody do spożycia Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020 r., poz. 2028), prowadziła wewnętrzną kontrolę jakości produkowanej wody w oparciu o sporządzony i uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Toruniu harmonogram badań wody, spełniający wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W ramach nadzoru nad jakością wody w Toruniu prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2021 r. dokonywał z urzędu poboru kontrolnych próbek wody oraz prowadził monitoring realizacji przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. zadań i obowiązków wynikających z w/w rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Na podstawie prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu w/w monitoringu jakości wody, produkowanej przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. należy stwierdzić, że mieszkańcy Torunia zaopatrywani są w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych, stanowiących potencjalne zagrożenie oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie miasta nie stanowi ryzyka dla zdrowia ludzi. Dzięki stosowaniu nowoczesnej technologii uzdatniania, bieżącemu monitorowaniu produkcji wody i sieci wodociągowej oraz stałemu monitorowaniu parametrów jakości wody, dostarczana jest woda o coraz lepszej jakości i lepszych walorach smakowych.

Na bezpieczną dla zdrowia jakość wody dostarczaną mieszkańcom Torunia miała również wpływ dobra współpraca producenta wody z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Toruniu. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem prawidłowo prowadzona była kontrola wewnętrzna w celu zapewnienia należytej jakości produkcji, dystrybucji i kontroli jakości dostarczanej wody. Dobra współpraca umożliwiała Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu dokonywania bieżących ocen jakości produkowanej wody w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

Ponadto w 2021 r. mieszkańcy Torunia mogli nadal korzystać z bezpłatnego punktu czerpalnego wody Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Toruniu, zlokalizowanego przy Szpitalu Specjalistycznym dla Dzieci i Dorosłych przy ul. Konstytucji 3 Maja 42 w Toruniu, opartego na indywidualnym ujęciu wody dla szpitala. Jakość wody spełnia wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia i jest przydatna do spożycia przez ludzi.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad obiektami komunalnymi w roku 2021 dotyczyła przede wszystkim kontroli bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Torunia wynikającego z przestrzegania obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Łącznie we wskazanym okresie przeprowadzono 590 kontroli w następujących grupach obiektów:

- hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie – 112 kontroli;
- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej – 327 kontroli;
- stacje paliw – 18 kontroli;
- toalety ogólnodostępne 17 kontroli;
- inne obiekty nie będące w ewidencji – 116 kontroli.

W oparciu o wyniki kontroli należy stwierdzić, że z wyjątkiem nielicznych przypadków przedsiębiorcy w/w obiektów przestrzegali nałożonych na nich obowiązków wynikających z wydawanych przez Radę Ministrów rozporządzeń w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. W 10 obiektach nie przestrzegano w/w rozporządzeń, w związku z czym w trosce o bezpieczeństwo osób korzystających z usług prowadzonych w tych obiektach, PPIS w Toruniu zmuszony był w stosunku do właścicieli tych obiektów podjąć postępowanie administracyjne.

Wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące niezwłoczne zaprzestanie prowadzenia działalności z rygorem natychmiastowej wykonalności w związku z prowadzeniem działalności w obiekcie, pomimo wprowadzonego zakazu wynikającego z obowiązującego wówczas rozporządzenia Rady Ministrów. Decyzje powyższe dotyczyły 2 klubów tańca i 1 zakładu fryzjerskiego.

Ponadto wydano 1 decyzję nakazującą ograniczenie działalności jednej ze skontrolowanych siłowni działających na terenie Torunia, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów, a mianowicie wyłącznie dla członków kadry narodowej polskich związków sportowych w sportach olimpijskich oraz zawodników przygotowujących się do igrzysk olimpijskich, igrzysk paraolimpijskich lub igrzysk głuchych, z całkowitym wyłączeniem innych osób. Kontrole sprawdzające wykazały, że właściciel obiektu wprowadził w/w ograniczenie działalności obiektu.

Na właścicieli 2 obiektów (Studia Tańca oraz Hostelu) wydane zostały 2 decyzje o nałożeniu kary pieniężnej w wysokości 10000 zł każda. Właściciele zakładów złożyli odwołania od nałożonych decyzji. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Toruniu utrzymał zaskarżone decyzje w mocy. Właściciel Studia Tańca zaskarżył decyzję PWIS w Bydgoszczy do Sądu Administracyjnego, który obecnie prowadzi postępowanie w powyższej sprawie.

Do Stacji wpływały liczne interwencje dotyczące braku maseczek u podróżnych korzystających z komunikacji miejskiej. W tej sprawie występowano do MKK w Toruniu. Pomimo podejmowanych działań występowały trudności w wyegzekwowaniu od mieszkańców Torunia przestrzegania obowiązku zakrywania maseczką ust i nosa w środkach komunikacji miejskiej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu otrzymywał również liczne sygnały od dojeżdżających pociągami do pracy w Toruniu, dotyczące przepełnienia pociągów oraz nieprzestrzegania obowiązku zasłaniania ust i nosa przy pomocy maseczki. Skierowane w tej sprawie liczne wystąpienia do przewoźników ARRIVA RP Sp. z o.o. i POLREGIO Sp. z o.o. oraz do Urzędu Marszałkowskiego, jako organizatora przewozów, nie dawały oczekiwanych rezultatów. Przyczyną takiej sytuacji było zmniejszenie liczby kursujących pociągów oraz braku możliwości prawnych egzekwowania przez przewoźnika obowiązków wynikających z rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

W związku z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia, Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz w odpowiedzi na liczne zapytania (47) dotyczące interpretacji obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów, w celu wyeliminowania ewentualnego zagrożenia dla życia i zdrowia mieszkańców Torunia, wystosowano łącznie 50 wystąpień do organów administracji publicznej, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zarządców nieruchomości oraz osób fizycznych.

Ponadto w 2021r. prowadzono nadzór nad przebiegiem Festiwalu Bella Skyway 2021 odbywającego się w Toruniu w dniach 17-21.08.2021 r., Halowych Mistrzostw Europy w Toruniu w dniach 4-7.03.2021 r. oraz organizowanej w dniu 04.12.2021r, na wysokim poziomie zabezpieczenia epidemiologicznego uroczystości pn. „30 rocznica powstania Radia Maryja”.

Jakość wody do kąpieli w pływalniach.

Na terenie Torunia znajduje się 17 pływalni, w tym 3 odkryte, zlokalizowane na Skarpie, na Bydgoskim Przedmieściu oraz przy ul. Kujawskiej, funkcjonujące wyłącznie latem. W 2021 r. została oddana do użytkowania, po długotrwałej modernizacji, pływalnia Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Toruniu przy ul. Bażyńskich 9/17.

W 2021 r. z pływalni w Toruniu pobrano do badań 1257 prób, w tym 1145 prób zostało pobranych przez zarządzających pływalniami w ramach kontroli wewnętrznej, a 112 prób w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu. Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych stwierdzono w 231 próbach stanowiących ok. 19 % wszystkich zbadanych prób.

Jakość wody nie spełniała okresowo wymagań mikrobiologicznych wody do kąpieli w 6 pływalniach. Przyczyną takiej sytuacji była najczęściej stwierdzana ponadnormatywna wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h. W pojedynczych próbach wykryto pałeczki *Legionella* sp. oraz bakterie chorobotwórcze, takie jak *Pseudomonas aeruginosa*. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez zarządzających pływalniami uzyskano poprawę jakości wody w zakresie mikrobiologicznym.

Przekroczenia parametrów fizyko-chemicznych: chloroformu i sumy organicznych związków zawartych w wodzie powstałych w wyniku reakcji z chlorem (Σ THM - wartość oznacza sumę stężeń związków: trichlorometan, bromodichlorometan, dibromochlorometan, tribromometan) stwierdzono w 10 pływalniach. W 5 pływalniach uzyskano poprawę jakości wody w w/w zakresie, w pozostałych trwają działania naprawcze.

W funkcjonujących w Toruniu basenach letnich, w 2021 r., podobnie, jak w latach ubiegłych, woda do kąpieli przez cały sezon zawierała ponadnormatywne stężenie chloroformu i wspomnianych powyżej związków organicznych (Σ THM) oraz wykazywała podwyższoną mętność. Niepokojącym jest fakt, że w/w związki uważane są za związki bardzo niebezpieczne, wywołujące nawet zmiany genetyczne i nowotworowe.

Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W 2021 r. na terenie miasta Torunia kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 16 obiektach służby zdrowia, spośród 158 ujętych w ewidencji. Łącznie wydano 3 decyzje administracyjne, a dla kolejnych 3 obiektów wszczęto postępowanie administracyjne.

W Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. L. Rydygiera w Toruniu, kontynuowano rozpoczęte w 2016 roku prace związane z rozbudową i modernizacją zespołu budynków przy ul. Św. Józefa 53-59. W/w działania wpłyną pozytywnie na istniejący problem niedostosowania części pomieszczeń szpitalnych do obowiązujących przepisów. Do tej pory sfinalizowana została realizacja trzech bloków kompleksu: psychiatrycznego, obserwacyjno-zakaźnego oraz zespołu poradni specjalistycznych. Segment psychiatryczny i obserwacyjno-zakaźny do końca 2021 r. pozostawały w pierwotnych lokalizacjach, natomiast zespół poradni specjalistycznych (z wyjątkiem poradni kardiologicznej i sportowej) został przeniesiony do nowego budynku.

W Specjalistycznym Szpitalu Miejskim w Toruniu trwały prace remontowo-budowlane, dzięki którym pomieszczenia szpitala zostaną dostosowane do obowiązujących przepisów. W nowo powstałym trzypiętrowym budynku, wchodzącym w skład kompleksu szpitalnego, wydzielono: O/Neurologii i Leczenia Udarów, O/Intensywnej Opieki Medycznej i Anestezjologicznej, Blok Operacyjny (tymczasowo wykorzystywany na Pracownię Endoskopową), O/Hematologii i Transplantacji Szpiku oraz funkcjonujący już w roku poprzedzającym – Zakład Mikrobiologii. Aktualnie trwają prace modernizacyjne związane z tworzeniem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego. Część jednostek organizacyjnych zmieniała (przejściowo lub docelowo) swoje dotychczasowe lokalizacje.

Poza w/w obiektami, na wyróżnienie zasługuje nowo wybudowane skrzydło Szpitala Specjalistycznego MATOPAT, gdzie w oddanych do użytku w roku 2021 pomieszczeniach, funkcjonują innowacyjnie urządzone oraz wyposażone poradnie specjalistyczne, pracownia diagnostyki obrazowej oraz pracownia endoskopowa.

Na uznanie pod względem nowoczesnego wykończenia wnętrz oraz przyjaznych rozwiązań dla pacjentów, zasługuje również trzykondygnacyjny obiekt podmiotu „Nasz Lekarz Przychodnie Medyczne”, który uprzednio rozlokowany był w kilkunastu kamienicach Starego Miasta.

W roku 2021 nastąpiła zmiana nazwy oraz zmiana siedziby oddziału stacjonarnego Zespołu Opieki Paliatywnej Hospicjum „Światło” przy ul. Grunwaldzkiej 64 w Toruniu. Widniejący pod nową nazwą oddział stacjonarny „Centrum Opieki Medycznej Hospicjum im. Jana Pawła II”, został w całości przeniesiony do nowego, trzykondygnacyjnego budynku, zlokalizowanego przy ul. Św. Józefa 53-59 w Toruniu.

Poprzez sukcesywnie prowadzone prace modernizacyjno-budowlane przez podmioty lecznicze, zauważalne jest podwyższanie standardu obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, a wprowadzane zmiany z pewnością pozytywnie wpływają na komfort pacjentów leczonych w tych placówkach. Część istniejących obiektów wymaga jednak wykonania dodatkowych prac remontowych.

Utrzymaniem czystości w większości obiektów zajmował się personel zatrudniony przez jednostki. Firmy zewnętrzne usługę sprzątania świadczyły dla większości szpitali oraz nielicznych przychodni. Postępowanie z bielizną (czystą i brudną) w skontrolowanych placówkach służby zdrowia nie budziło zastrzeżeń (nieprawidłowości odnotowano tylko w jednej placówce).

W zakresie gospodarowania odpadami medycznymi nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim odpowiedniej klasyfikacji odpadów medycznych (3 obiekty). Uchybienia wynikały głównie z niepełnej wiedzy w przedmiotowej sprawie, u osób kierujących podmiotami leczniczymi. Na przestrzeni roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadził działania edukacyjne, dotyczące zasad właściwej klasyfikacji oraz warunków wstępnego magazynowania odpadów medycznych w obiektach służby zdrowia.

W Specjalistycznym Szpitalu Miejskim im. M. Kopernika w Toruniu, w roku 2021 miały miejsce dalsze przekroczenia dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. w wewnętrznej sieci ciepłej wody Szpitala wskazujące na niektórych oddziałach na bardzo wysokie i wysokie skażenie wody do mycia i kąpieli. W wyniku podjętych przez szpital działań naprawczych na koniec roku 2021 badania próbek wody wykazały wysokie skażenie w Oddziale Rehabilitacji oraz średnie skażenie w Oddziale Przeszczepowym. Do czasu uzyskania pozytywnych wyników badań w szpitalu obowiązuje wyłączenie z użytkowania urządzeń do rozpylania ciepłej wody użytkowej w zbadanych punktach czerpalnych.

Wnioski:

1. Mieszkańcy Torunia zaopatrywani są w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie miasta Torunia nie stanowi ryzyka dla zdrowia ludzi.
2. W zakresie nadzoru nad obiektami komunalnymi działalność PPIS w Toruniu w roku 2021 skoncentrowana była na kontroli przestrzegania obowiązujących rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Torunia.
3. Sukcesywnie prowadzone przez podmioty lecznicze prace modernizacyjno-budowlane, wpływają na podwyższanie standardu obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.
4. Zachodzi pilna potrzeba zweryfikowania przez zarządzających pływalniami podejmowanych działań naprawczych w celu uzyskania poprawy jakości wody w zakresie zawartości chloroformu i $\sum$ THM.

HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Stan sanitarny obiektów żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi, produkcji i obrotu kosmetykami

W ewidencji Sekcji Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywienia na koniec 2021 r. na terenie miasta Torunia pod nadzorem znajdowało się 1968 obiektów. Skontrolowano 526 zakładów, w których przeprowadzono 651 kontroli.

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w obiektach obrotu żywnością, zakładach małej gastronomii i restauracjach.

W ramach urzędowej kontroli żywności do badań pobrano 329 prób żywności i przedmiotów użytku - kwestionowano 1 próbę kalafiora ze względu na obecność pestycydów, nałożono 51 mandatów karnych na łączną kwotę 12250 zł.

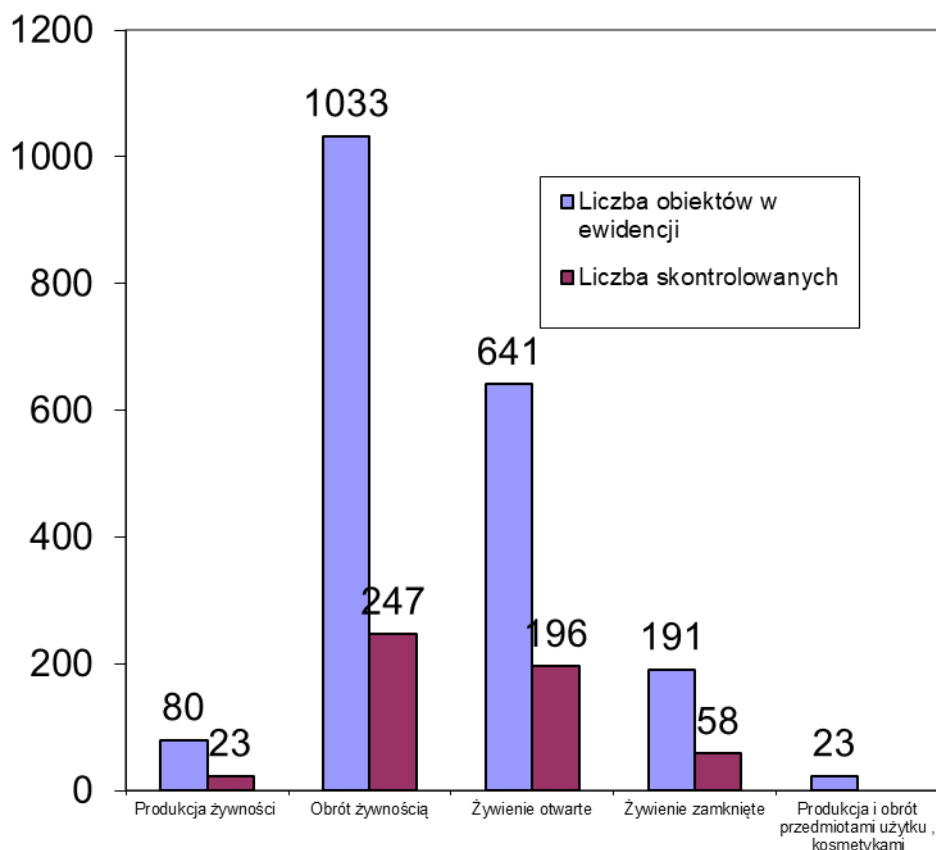
Najczęściej występujące nieprawidłowości to:

- brak czystości pomieszczeń i sprzętu;
- brak higieny produkcji i sprzedaży;
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego.

Działalność kontrolno-represyjna w obiektach żywnościowo - żywieniowych w Toruniu w 2021 r.

Grupa obiektów	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli	Decyzje administrac.	Mandaty (liczba/wartość w zł)
Produkcja żywności	80	23	30	1	3/600
Obrót żywnością	1033	247	328	3	18/3600
Żywienie otwarte	641	196	227	2	28/7650
Żywienie zamknięte	191	58	64	1	2/400
Produkcja i obrót przedmiotami i użytku oraz kosmetykami	23	2	2	0	-
Łącznie	1968	526	651	7	51/12250

Liczba obiektów i kontroli w poszczególnych grupach

Zakłady produkcji żywności

Pod nadzorem na koniec grudnia 2021 r. znajdowało się 80 zakładów produkcyjnych. Skontrolowano 23 obiekty, w których przeprowadzono 30 kontroli. Do grupy tej zaliczamy ciastkarnie, w tym ciastkarnie domowe (29), piekarnie (19), przetwórnice owocowo-warzywne (4), wytwórnie wyrobów cukierniczych (5) oraz wytwórnie lodów (9), automaty lodowe (7), browar (1), inne wytwórnie żywności (6).

Za brak bieżącej czystości pomieszczeń i sprzętu oraz brak higieny produkcji nałożono 3 mandaty karne na kwotę 600 zł.

Zakłady obrotu żywnością

Jest to najliczniejsza grupa obiektów objętych nadzorem, obejmująca łącznie 1033 zakłady. Zaliczamy do niej sklepy spożywcze, super- i hipermarkety, hurtownie spożywcze, kioski oraz ruchome punkty sprzedaży.

W 2021 r. skontrolowano 247 obiektów. Podczas 328 kontroli sanitarnych nałożono 18 mandatów karnych na łączną kwotę 3600 zł.

Najczęściej występujące nieprawidłowości to:

- brak higieny sprzedaży;
- sprzedaż produktów spożywczych po terminie przydatności do spożycia;
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego.

Wpłynęły 32 interwencje na brak czystości pomieszczeń oraz sprzedaż środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej, obecność szkodników w żywności. 12 zgłoszeń zostało potwierdzonych podczas przeprowadzonych kontroli. Wystawiono 2 wnioski o nałożenie kary pieniężnej przez PWIS w Bydgoszczy z uwagi na prowadzenie działalności bez wpisu zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Obiekty żywienia zbiorowego otwarte

W skład tej grupy obiektów wchodzi 641 zakładów. Są to restauracje, bary, kawiarnie, punkty małej gastronomii, pijalnie piwa. W 2021 r. przeprowadzono 227 kontroli w 196 obiektach, podczas których stwierdzono nieprawidłowości dotyczące zarówno bieżącego stanu sanitarnego, jak i stanu technicznego tych zakładów.

Dotyczyły one głównie:

- niewłaściwych warunków przechowywania żywności;
- stosowania surowców po terminie przydatności do spożycia
- braku czystości pomieszczeń produkcyjnych i sprzętu;
- braku aktualnej dokumentacji dotyczących systemów jakości;
- braku higieny produkcji;
- braku informacji dla klientów o wykazie składników, z uwzględnieniem alergenów w podawanych potrawach.

W związku z powyższym nałożono 28 mandatów karnych na kwotę 7650 zł.

Ponadto wydano 2 decyzje na poprawę stanu technicznego pomieszczeń i sprzętu produkcyjnego.

Wpłynęło 16 interwencji na złą jakość potraw oraz brak higieny produkcji i wydawania dań, z czego 7 potwierdziło się.

Obiekty żywienia zbiorowego zamknięte

Do tej grupy obiektów zaliczamy zakłady cateringowe, stołówki: przedszkolne, szkolne, w żłobkach, szpitalach, domach opieki społecznej, bursach i internatach oraz stołówki pracownicze. W 2021 r. zewidencjonowanych było 191 obiektów. W 58 zakładach przeprowadzono ogółem 64 kontrole. W jednym z przedszkoli wydano decyzję na poprawę stanu technicznego sprzętu produkcyjnego.

Zakłady produkcji i obrotu przedmiotami użytku oraz kosmetykami

W tej grupie obiektów mieszczą się punkty obrotu przedmiotami użytku, zakłady produkcji opakowań do żywności oraz kosmetyki. Łącznie nadzorem objęto 23 zakłady. W 2 obiektach przeprowadzono 2 kontrole - nieprawidłowości nie stwierdzono.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (The Rapid Alert System for Food and Feed)

W ramach systemu RASFF w 2021 r. otrzymano 80 zgłoszeń dotyczących: 46 środków spożywczych i 20 suplementów diety oraz 14 dotyczących przedmiotów użytku. W ramach postępowania wyjaśniającego sprawdzono 277 obiektów objętych nadzorem oraz firmy prywatne. W 164 zakładach wskazanych na listach odbiorców nie stwierdzono w obrocie kwestionowanych produktów, zostały one sprzedane klientom ostatecznym. W 16 obiektach stwierdzono w obrocie kwestionowane produkty, które zostały zutylizowane oraz w 97 zakładach produkty zostały oddane do dostawcy lub magazynów centralnych.

Do systemu RASFF zgłoszono ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne 10 produktów, ze względu na zanieczyszczenia chemiczne 41 produktów, ze względu na inne zagrożenia 9 produktów.

Ponadto do systemu RASFF zgłoszono 14 wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

RAPEX - System Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych (the Rapid alert system for dangerous non-food products)

Działania podjęte w ramach RAPEX.

Do systemu RAPEX zgłoszono pastę do zębów pn. Red Paste for Teeth and Gums.

Przeprowadzono kontrolę we wskazanym sklepie ze zdrową żywnością, w trakcie której na stanie magazynowym placówki stwierdzono ww. wyrób, które wcześniej był już zabezpieczony i wycofany ze sprzedaży. Zakwestionowany produkt został przekazany do dystrybutora.

Wśród użytkowników portalu Allegro nie stwierdzono podmiotów z terenu powiatu toruńskiego, prowadzących sprzedaż pasty do zębów pn. Red Paste for Teeth and Gums.

Ponadto dotychczas przeprowadzone kontrole w 5 drogeriach nie wykazały oferowania do sprzedaży kwestionowanego wyrobu

Wnioski

1. Nadal najczęściej nieprawidłowości stwierdza się w mniejszych obiektach obrotu żywnością oraz w obiektach żywienia zbiorowego otwartego. W tych grupach obiektów nałożono ogółem 46 mandatów karnych na kwotę 1.250 złotych. W związku z powyższym należy dążyć do wzrostu świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności.

HIGIENA PRACY

Nadzór nad środowiskiem pracy.

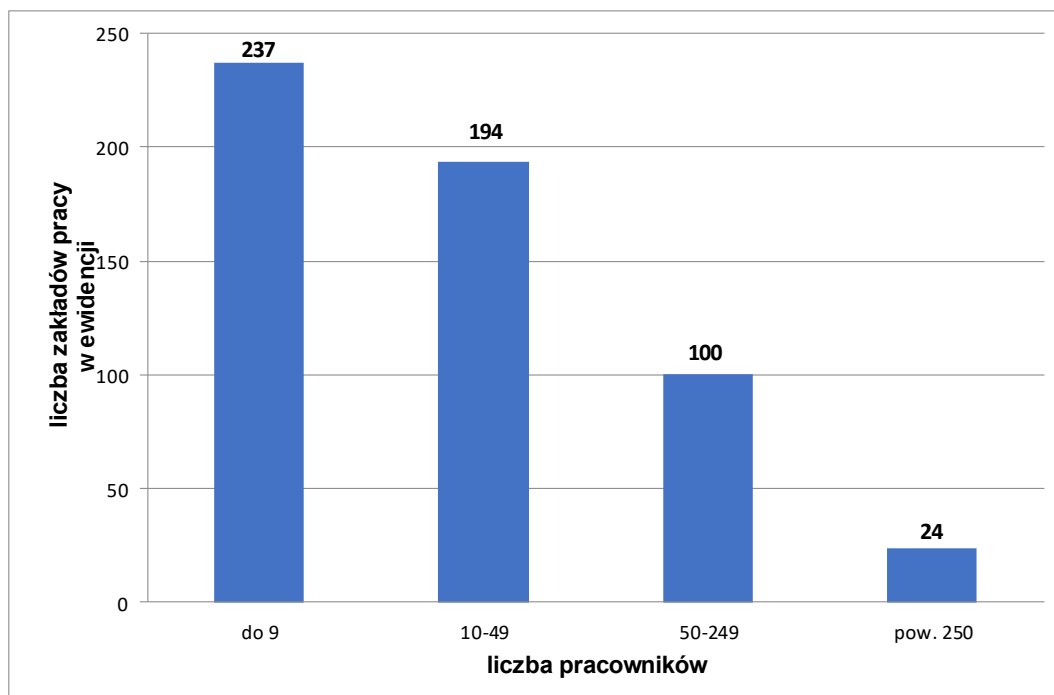
W ewidencji Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Toruniu na dzień 31 grudnia 2021 r. ujętych było 555 zakładów pracy funkcjonujących w Toruniu (31.12.2020 r. – 554 zakłady).

Dominujące pod względem liczby zakładów pracy funkcjonujących w Toruniu branże to:

- **handel hurtowy (PKD 46): 76 zakładów (13,70% spośród ogółu zewidencjonowanych zakładów),**
- naprawa pojazdów samochodowych (PKD 45): 66 zakładów (11,90%),
- handel detaliczny, z wyjątkiem sprzedaży pojazdów mechanicznych i motocykli (PKD 47): 32 zakłady (5,76%).

Wśród zewidencjonowanych zakładów pracy, podobnie jak w latach ubiegłych, blisko połowę (42,70%) stanowią firmy małe – zatrudniające do 9 pracowników (237 zakładów).

Strukturę zatrudnienia w zakładach pracy ujętych w ewidencji pionu higieny pracy w 2021 r. przedstawia poniższy wykres:

W 2021 r. skontrolowano w Toruniu pod kątem warunków pracy oraz zagrożeń zawodowych występujących na stanowiskach pracy 71 zakładów pracy zatrudniających łącznie 4124 pracowników (w 2020 r. – 22 zakłady, zatrudniających 3639 pracowników).

Przeprowadzono 75 kontroli sanitarnych w zakresie higieny pracy (2020 r. – 24); praktycznie każda kontrola obejmowała szereg zagadnień, w tym m. in.:

- w ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 46 kontroli,
- w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 22 kontrole,
- w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi – 24 kontrole;
- w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi – 5 kontroli.

W 2021 r. na ponadnormatywne stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy narażonych było 855 pracowników zatrudnionych w 63 zakładach pracy funkcjonujących w Toruniu (w 2020 r. – 1011 pracowników zatrudnionych w 62 zakładach), w tym:

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu dotyczyło 841 pracowników zatrudnionych w 63 zakładach (w 2020 r. – 1009 pracowników w 61 zakładach);
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) substancji chemicznych dotyczyło 30 pracowników w 5 zakładach pracy, w tym:
 - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia manganu (frakcja respirabilna) dotyczyło 10 pracowników w 3 obiektach;
 - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia glinu (frakcja wdychalna) dotyczyło 4 pracowników w 1 zakładzie pracy;
 - przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia ditlenku azotu oraz stężenia fluorowodoru (frakcja wdychalna) dotyczyło 16 pracowników w 1 zakładzie pracy.

Na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy narażonych było 893 pracowników zatrudnionych w 21 skontrolowanych zakładach branży spożywczej oraz usług pogrzebowych.

W ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” prowadzony jest nadzór na przygotowaniu pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest. W Toruniu zlokalizowane są 3 firmy zajmujące się usuwaniem wyrobów zawierających azbest; w 2021 r. kontroli w siedzibach tych firm nie przeprowadzono.

W 2021 r. otrzymano 10 zgłoszeń dotyczących zamiaru przeprowadzenia na terenie Torunia prac związanych z usuwaniem materiałów konstrukcyjnych zawierających azbest – kontroli podczas ww. prac nie przeprowadzono.

Choroby zawodowe.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2021 r. współpracował w zakresie chorób zawodowych z następującymi jednostkami orzeczniczymi I stopnia:

- Poradnia Chorób Zawodowych Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska 46; 87-100 Toruń
- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, Zachodniopomorskie Centrum Leczenia i Profilaktyki, Dział Konsultacyjno-Orzecznicy, ul. Bolesława Śmiałego 33; 70-847 Szczecin
- Poradnia Chorób Zawodowych Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Rzeszowie, ul. Hetmańska 120; 35-078 Rzeszów

oraz z jednostką orzeczniczą II stopnia:

- Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr. med. Jerzego Nofera w Łodzi, ul. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus 8; 91-348 Łódź.

W 2021 r. przeprowadzono łącznie 50 postępowań wyjaśniających w sprawach chorób zawodowych w zakładach pracy funkcjonujących na terenie Torunia (w 2020 r. – 45).

Wyniki przeprowadzonych postępowań wyjaśniających w sprawach chorób zawodowych przekazywane są do właściwych jednostek orzecznich. Z uwagi na długotrwałość procesu diagnostyczno-orzeczniczego wydanie decyzji administracyjnej w sprawie choroby zawodowej następuje w wielu przypadkach dopiero po upływie kilkunastu miesięcy od wszczęcia postępowania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu przekazał do jednostek orzecznich I stopnia 10 „Skierowań na badania w związku z podejrzeniem choroby zawodowej”, dotyczących byłych pracowników (emeryci, renciści, bezrobotni) zakładów pracy

zlokalizowanych w Toruniu, którzy osobiście zgłosili podejrzenie choroby zawodowej (2020 r. – 7 skierowań).

W 2021 r. wydano łącznie 45 różnych decyzji administracyjnych w sprawach chorób zawodowych (w 2020 r. – 11), w tym:

- 34 decyzje stwierdzające chorobę zawodową (w 2020 r. – 4 decyzje),
- 11 decyzji nie stwierdzających choroby zawodowej (w 2020 r. – 5).

W 2021 r. chorobę zawodową (w rozumieniu decyzji ostatecznej) stwierdzono u 34 pracowników zakładów pracy funkcjonujących w Toruniu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wystawił 34 „Karty stwierdzenia choroby zawodowej”, przekazywanych następnie do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych w Instytucie Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi (w 2020 r. – 7); stwierdzono następujące jednostki chorobowe:

- 2 przypadki wtórnych zmian przerostowych fałdów głosowych (poz. 15.2);
- 2 przypadki zespołu cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1);
- 1 przypadek obustronnego trwałego odbiorczego ubytku słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowanego hałasem, wyrażonego podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczonego jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz (poz. 21);
- 2 przypadki boreliozy (poz. 26);
- 27 przypadków COVID-19 (poz. 26).

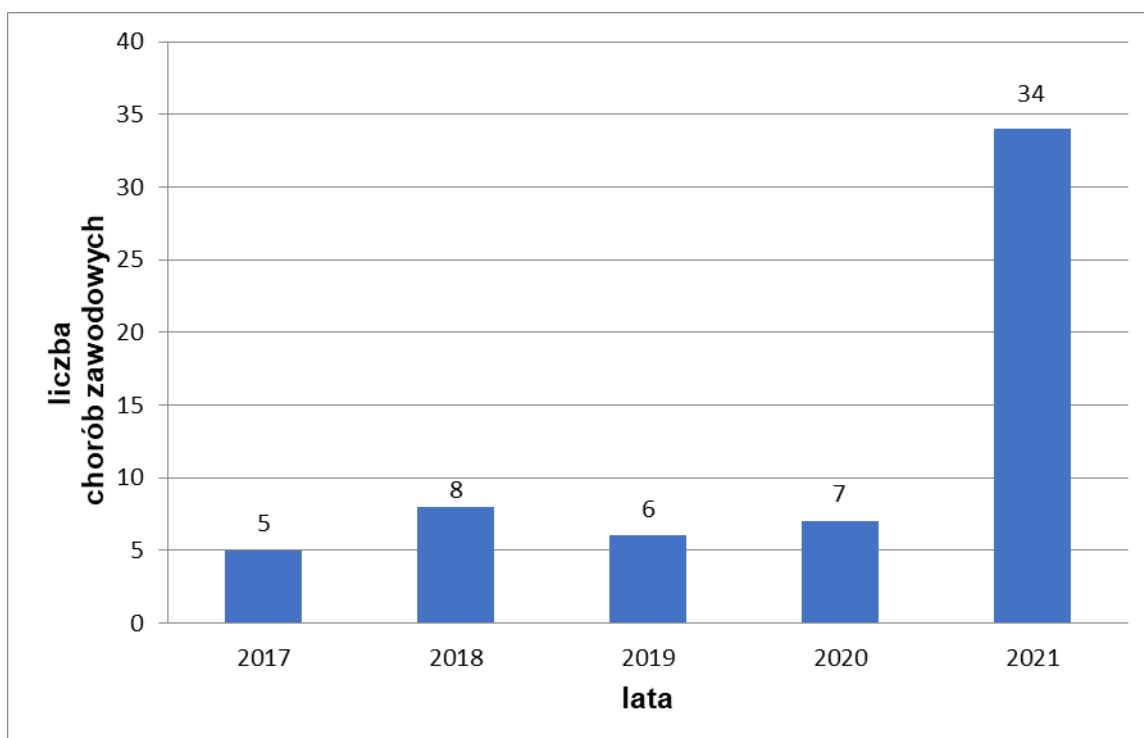
Liczbę i rodzaj chorób zawodowych stwierdzanych w ostatnich 5 latach u osób zatrudnionych w zakładach pracy funkcjonujących na terenie Torunia przedstawia poniższa tabela.

Choroby zawodowe u pracowników zakładów pracy w Toruniu stwierdzane w latach 2017 – 2021

poz. wykazu chorób zaw.*	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych przypadków				
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
3	pylice płuc			1		
15	przewlekłe choroby narządu głosu		1		2	2
18	choroby skóry		1			
19	przewlekłe choroby układu ruchu	3		2	2	
20	przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	2	1	2	1	2
21	obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu		1	1	1	1
26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		4		1	29
Razem:		5	8	6	7	34

* wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1367)

Liczba chorób zawodowych u pracowników zakładów pracy w Toruniu stwierdzanych w latach 2017 – 2021

Spośród stwierdzonych w 2021 r. 34 przypadków chorób zawodowych absolutną większość (29 przypadków, tj. 85%) stanowiły choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa, wśród których z kolei dominował COVID-19 o etiologii zawodowej (wszystkie stwierdzone 27 przypadków tej jednostki chorobowej dotyczyło pracowników medycznych).

W 2021 r. zdecydowanie więcej chorób zawodowych w Toruniu stwierdzono u kobiet (27 przypadków), niż u mężczyzn (7).

Pracownicy zakładów pracy w Toruniu ze stwierdzoną chorobą zawodową (zgodnie z wystawioną „Kartą stwierdzenia choroby zawodowej”)

	do 29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	pow. 60 lat	Razem
Kobiety	4	2	8	8	5	27
Mężczyźni	1	0	2	3	1	7
Razem	5	2	10	11	6	34

Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. „dopalaczami”).

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizował zadania dotyczące środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Kontynuowano także działalność oświatowo-zdrowotną, mającą na celu profilaktykę oraz ustawiczne pogłębianie wiedzy społeczeństwa nt. szkodliwości środków zastępczych oraz konsekwencji zdrowotnych wynikających z ich używania.

Od września 2015 r. w Toruniu nie działa żaden punkt stacjonarnej sprzedaży środków zastępczych. Działania kontrolne związane z nadzorem nad środkami zastępczymi prowadzone

były od tego czasu w obiektach takich jak fitness-cluby, siłownie, sklepy z suplementami diety i odżywkami dla sportowców, dyskoteki lub sklepy erotyczne. W 2021 r., podobnie jak w 2020 r., organy ścigania nie przekazały Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu żadnej sprawy. W 2021 r. nie przeprowadzono żadnej kontroli z zakresu nadzoru nad środkami zastępczym (w 2020 r. – 1 kontrola).

Do obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu należy przyjmowanie, rejestrowanie w bazie SMIOD (System monitorowania informacji o „dopalaczach”) i przekazywanie Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy zgłoszeń wystąpienia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą i przeprowadzające badania pośmiertne zostały poinformowane o obowiązku zgłaszania od dnia 21 sierpnia 2018 r. wystąpienia zatrucia/ podejrzenia zatrucia; przekazano także wzór standardowego formularza elektronicznego („Formularz zgłoszenia przypadku podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną na podstawie art. 30a ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii”).

W 2021 r. Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu zgłoszono na „Formularzu zgłoszenia przypadku podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną na podstawie art. 30a ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii” 9 przypadków zatruc (w 2020 r. – 15 przypadków).

Wskazywaną przyczyną zgłaszanego podejrzenia zatrucia nie były środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne – wskazywano przede wszystkim produkty lecznicze oraz alkohol etylowy. Pisma kierowane w tej sprawie nie przyniosły efektu, tj. prawidłowego zgłaszania przez podmioty do tego zobowiązane przypadków zatruc.

Wszystkie 9 przypadków podejrzenia zatrucia dotyczyło osób nieletnich (12 – 17 lat), w większości dziewcząt (7 przypadków).

Promocja zdrowia w środowisku pracy.

Działalność Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu ukierunkowana jest na poprawę warunków pracy, a więc poprawę warunków sprzyjających zdrowiu. Przeprowadzane kontrole koncentrują się przede wszystkim na głównych zagrożeniach dla zdrowia pracowników, mając za cel szeroko pojętą profilaktykę chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Celem działań podejmowanych przez pracowników Sekcji jest także promowanie zachowań prozdrowotnych; Sekcja Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy współpracuje w tym zakresie z Sekcją Profilaktyki Zdrowotnej tej Stacji.

W trakcie kontroli prowadzonych w 2021 r. w ramach nadzoru nad warunkami higieny pracy podobnie jak w latach poprzednich zbierano informacje na temat przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych zakładach.

Działania te mają na celu ustalenie stanu faktycznego dotyczącego respektowania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 276). W 2021 r. nie stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie cyt. ustawy w skontrolowanych zakładach pracy.

W trakcie kontroli przeprowadzanych po dniu 8 listopada 2021 r. informowano pracodawców o kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową” koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy; zachęcano także do korzystania ze strony internetowej:

<https://www.healthyworkplaces.eu/all-ages-splash-page>.

Podsumowanie i wnioski.

Wprowadzony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 uniemożliwił przeprowadzenie wielu zaplanowanych na 2021 r. działań.

Pracownicy Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy PSSE w Toruniu byli angażowani, podobnie jak w 2020 r., do realizacji działań związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się COVID-19, takich jak obsługa Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) oraz udział w kontrolach przestrzegania obowiązujących ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (147 kontroli; 20 mandatów na łączną kwotę 3900 zł).

W związku z realizacją działań pionu higieny pracy w 2021 r. wydano łącznie 59 decyzji administracyjnych, w tym:

- 12 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli;
- 45 decyzji w sprawach chorób zawodowych;
- 1 decyzję zmieniającą;
- 1 decyzję umarzającą.

Wydano ponadto 8 decyzji płatniczych oraz 1 postanowienie.

W związku z realizacją działań związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się COVID-19 w Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy:

- wydano 3 decyzje o nałożeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 3000 zł za niezastosowanie się do zakazu opuszczania miejsca izolacji w warunkach domowych;
- wystawiono 925 zaświadczeń o odbyciu kwarantanny/ izolacji (na wnioski strony);
- udzielono 668 pisemnych odpowiedzi na wnioski o informacje kierowane przez organy Policji, kuratorów i komorników sądowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Ocena warunków sanitarno-higienicznych w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu znajduje się 390 placówek nauczania i wychowania. W Toruniu jest 288 jednostek, w tym 5 uczelni wyższych.

W 2021 r. pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowali 30 placówek stałych, w tym 18 żłobków, 5 przedszkoli, 5 szkół różnego typu, 2 ogniska pracy pozaszkolnej, a także 65 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono 95 kontroli sanitarnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał 14 decyzji administracyjnych.

W skontrolowanych placówkach przebywało 866 dzieci/uczniów.

Warunki do utrzymania higieny

Wszystkie skontrolowane placówki mieszczą się w budynkach przystosowanych, posiadają wodociąg i kanalizację. Zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej - dostępność do bieżącej ciepłej wody, ręczników papierowych, mydła w płynie, papieru toaletowego. Zaopatrzenie placówek w środki do utrzymania higieny osobistej ocenia się jako dobre. Przy wejściu do każdej placówki umieszczono płyny do dezynfekcji rąk oraz instrukcje dot. dezynfekcji rąk.

W kwietniu 2021 r. w związku z wniesionymi interwencjami dotyczącymi prowadzenia działalności w obiektach pomimo wprowadzonego zakazu wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 poz. 512 z późn. zm.), pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili kontrole w placówkach edukacyjnych, salonach zbaw, placówkach pracy pozaszkolnej. We współpracy z Sekcją Higieny Środowiska i Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywnienia przeprowadzono łącznie 8 kontroli.

W dwóch salonach zabaw wydano decyzje nakazujące zaprzestanie lub ograniczenie prowadzenia działalności. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, dyrektorzy szkół niepublicznych umożliwili uczniom realizację zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na terenie szkoły. Otrzymali od rodziców/opiekunów prawnych zaświadczenia, że uczniowie nie mają możliwości realizowania zajęć w trybie zdalnym (Dz. U. z 2021 poz. 561). Pozostałe zgłoszenia okazały się nieuzasadnione.

Najczęstsze uchybienia stanu sanitarnego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu przedłużył termin wykonania zaleceń w czterech placówkach w Toruniu - Szkole Podstawowej nr 9, Szkole Podstawowej nr 11 (po jednej decyzji), Zespole Szkół Technicznych, Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych nr 13 (po dwie decyzje). Wydano łącznie sześć decyzji.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał cztery opinie sanitarne w formie decyzji na żłobki, w związku z zapisami zawartymi w art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

W 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 841 opinii sanitarnych dotyczących zawieszenia zajęć w szkołach i placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie Torunia oraz spełnienia wymagań sanitarno - higienicznych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych. Dyrektorzy placówek zwracali się z prośbą o zawieszenie

zająć i możliwość kształcenia w formie hybrydowej lub zdalnej po otrzymaniu informacji o dziecku/uczni lub pracowniku zarażonym koronawirusem SARS-CoV-2.

W 2021 r. odnotowano poprawę warunków w następujących placówkach:

- Szkoła Podstawowa nr 9 w Toruniu - remont zaplecza sanitarnego przy sali gimnastycznej i natryskowni (malowanie, wymiana posadzki i urządzeń do utrzymania higieny osobistej),
- I Liceum Ogólnokształcące w Toruniu - remont malarski na korytarzach, auli budynku głównego oraz w sali gimnastycznej.

Ponadto oddano do użytkowania następujące obiekty:

- nowe żłobki na terenie Torunia: Słoneczny Żłobek, Żłobek „Aaa Kotki Dwa”, Żłobek „Tuptusie”, Żłobek Butterfly
- nowe przedszkola na terenie Torunia: Stowarzyszenie Ognisko Sportu Niepełnosprawnych „Alfa Sport”, Przedszkole „Akademia Przedszkolaka”, Punkt Przedszkolny z ośrodkiem rewalidacyjno-wychowawczym
- nowe szkoły na terenie Torunia: Szkołę Podstawową (swoją działalność rozpocznie od września 2022 r.), Technikum Jagiellońskie, Szkołę Branżową, Jagielloński Zespół Szkół, Społeczną Szkołę Przysposabiającą do Pracy, Niepubliczną Placówkę Kształcenia Ustawicznego Rejonowego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy, Szkołę Policealną PASCAL dla Dorosłych i Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli COS, Placówkę Kształcenia Ustawicznego.

Jedna placówka niepubliczna z punktu przedszkolnego przekształciła się w przedszkole.

Jedno przedszkole niepubliczne zmieniło swoją lokalizację.

Meble szkolne

Zgodne z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) placówki nabywają wyposażenie posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że w skontrolowanych przedszkolach, w których prowadzono bieżące kontrole, wszystkie meble zakupione są po 1997 r. i są certyfikowane.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Nowy blok żywienia otwarto w Żłobku „Kraina Żuczków”, Żłobku „Tuptusie”, Żłobku „Aaa Kotki Dwa”, Integracyjnym Punkcie Przedszkolnym „Dorotkowo”, Przedszkolu „Akademia Przedszkolaka”, Przedszkolu „Mały Wielki Świat”, Przedszkolu Niepublicznym „Nasze Puzzle.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Zadaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu jest sprawowanie **nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży** w czasie wakacji zimowych i letnich.

Skontrolowano 51 turnusów, w tym 8 w okresie ferii zimowych i 43 w okresie letnich wakacji. Z wypoczynku skorzystało 1116 uczestników, w tym 186 uczestników wypoczynku zimowego oraz 930 wypoczynku letniego.

16 grudnia 2020 r. na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki ukazały się „Wytyczne MEN, MZ i GIS dla organizatorów półkolonii w szkołach podstawowych”. Ustalono tylko jeden termin ferii zimowych, tj. 4 - 17 stycznia 2021 r. Organizowane mogły być tylko półkolonie na terenie szkoły lub placówki. Organizatorem mógł dyrektor szkoły, organ prowadzący szkołę lub organizacje pozarządowe.

21 maja 2021 r. ukazały się „Wytyczne GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży w 2021 r.” Dopuszczały one możliwość organizowania wypoczynku w miejscu zamieszkania oraz w formie wyjazdowej. Przygotowane wytyczne zawierały wymagania i procedury dotyczące przygotowania wypoczynku, w tym organizacji wyżywienia uczestników czy wyposażenia w środki ochrony osobistej, itp. Opisana została również procedura postępowania w sytuacji podejrzenia zakażeniem koronawirusem wśród uczestników, kadry i innych pracowników wypoczynku. W wytycznych znalazły się też zalecenia dla rodziców, którzy zdecydują się wysłać swoje dziecko na wypoczynek. Jednocześnie wytyczne GIS, MZ i MEN stanowiły podstawę dla organizatorów wypoczynku do opracowania własnych procedur (regulaminów) bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, adekwatnych do organizowanych różnych form wypoczynku.

Stan sanitarno - higieniczny placówek nie budził zastrzeżeń, a organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Organizatorzy dostosowali się do wytycznych GIS, MZ i MEN. Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu nie wpłynęło żadne zgłoszenie dot. zachorowania na COVID-19 wśród uczestników wypoczynków. Do najczęściej odwiedzanych miejsc na terenie Torunia należały: Planetarium, Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy, Kinder Park i kina.

Na każdym skontrolowanym turnusie przeprowadzono rozmowy dotyczące zasad bezpiecznego wypoczynku, pozostawiono materiały edukacyjne.

Działania profilaktyczne

W roku 2021 pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przyjęli dziewięć interwencji. Zgłaszali je telefonicznie lub mailem rodzice dzieci.

Interwencje dotyczyły:

- prowadzenia działalności w obiektach pomimo wprowadzonego zakazu wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (2)
- nieprawidłowości w czasie przeprowadzania matur i spotkań młodzieży (3)
- niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń (3)
- nieprzestrzegania wymogów sanitarnych w związku z zachorowalnością na COVID-19 (1).

W placówkach, których dotyczyły interwencje przeprowadzono kontrole sanitarne. Podjęto także inne działania - kontakty telefoniczne z dyrektorami/właścicielami.

Działania profilaktyczne podejmowano w trakcie bieżących kontroli oraz podczas wypoczynku dzieci i młodzieży. Na kontrolowanych turnusach przeprowadzano rozmowy dotyczące zasad bezpiecznego wypoczynku. We wszystkich skontrolowanych placówkach pozostawiono materiały edukacyjne dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych, w tym COVID-19 i pasożytniczych oraz prozdrowotnego stylu życia.

Ponadto realizowano następujące zagadnienia:

1. kontrole sanitarne rozszerzone o zapobieganie rozprzestrzenianiu się COVID-19;
2. dyżury przy telefonie alarmowym oraz na infolinii dla dyrektorów szkół;
3. odpowiedzi na maile dot. funkcjonowania placówek w czasie pandemii COVID-19;
4. codzienne raporty do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej_Gminy Miasta Toruń dot. aktualnej sytuacji w placówkach opiekuńczych i edukacyjnych;
5. cotygodniowe raporty do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bydgoszczy dot. wydanych opinii na zawieszenie zajęć w przedszkolach i szkołach;
6. praca w Wirtualnej Stacji SEPIS - rozwiązywanie zgłoszeń, nakładanie kwarantann na osoby z kontaktu z osobą zakażoną wirusem SARS-CoV-2, przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych.

Wnioski

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu przedłużył termin wykonania zaleceń w czterech placówkach, wydał cztery opinie sanitarne w formie decyzji na żłobki, w związku z zapisami zawartymi w art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, wydał 841 opinii sanitarnych. W dwóch salonach zabaw wydano decyzje nakazujące zaprzestanie lub ograniczenie prowadzenia działalności.
2. W czasie pandemii COVID-19 dyrektorzy zapewnili uczniom/dzieciom środki do utrzymania higieny osobistej, tj. ręczniki papierowe, mydło w płynie oraz środki do dezynfekcji rąk.
3. Stan sanitarno - higieniczny placówek wypoczynku nie budził zastrzeżeń, a organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Organizatorzy wypoczynku spełnili wymagania zawarte w wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych. Działalność polega na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania tj.:

- udział w postępowaniu dotyczącym przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- udział w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:
 - wydawanie opinii co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - opracowywanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej dotyczącej budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz opiniowanie planów, koncepcji i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali usługowych do nowej funkcji,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych,
- wydawanie opinii dotyczących zajęcia stanowiska w sprawie obiektów użyteczności publicznej.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizując zadania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2021 wydał: **115** opinii sanitarnych, **42** postanowienia (w tym **1** **postanowienie** dla uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) oraz **80** decyzji płatniczych. Ponadto przeprowadzono **81** kontroli sanitarnych i wizji lokalnych.

W ramach procedur oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373), wydano **63** opinie. Dotyczyły one projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko i warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przygotowano **26** opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć zlokalizowanych na terenie miasta Torunia. Wydano **9** opinii w sprawie warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zaopiniowano **17** projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia zgodnie z w/w ustawą, w tym **6** negatywnie. W opiniach uwzględniano warunki sanitarne i zdrowotne dotyczące zanieczyszczenia powietrza, hałasu oraz lokalizacji ujęć wód podziemnych i powierzchniowych

oraz ich stref ochronnych, usuwania zanieczyszczeń, unieszkodliwiania odpadów, a także wpływu projektowanych zmian na zdrowie ludzi. Ponadto wydano **11** opinii zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373) uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych terenów miasta Torunia. Wydano również **1 postanowienie** dla uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 3 Prawa Budowlanego wydano **10 uzgodnień dla projektów budowlanych** w formie **opinii, w tym 4 bez zastrzeżeń**. Uzgadniane projekty dotyczyły obiektów przeznaczonych na działalność żłobka, przedszkoli, szkoły, działalności służby zdrowia, solarium, lokalu gastronomicznego, kościoła (krypta) oraz lokali handlowo-usługowych.

W oparciu o art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane i na podstawie art. 3 pkt. 2 i 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydano **41 postanowień** dla obiektów nowo oddawanych do użytku. Nieprawidłowości stwierdzono w **32 obiektach**. Około 90 % inwestycji posiadało uzgodnioną pod względem sanitarnym dokumentację projektową. W większej części uzgodnienia były dokonywane przez rzeczoznawców ds. sanitarnych. W 15 % inwestor wprowadzał zmiany w trakcie realizacji inwestycji. Dotyczyły one głównie zmian funkcji, w związku z tym zmieniane były wielkości pomieszczeń lub układ i sposób ich zagospodarowania.

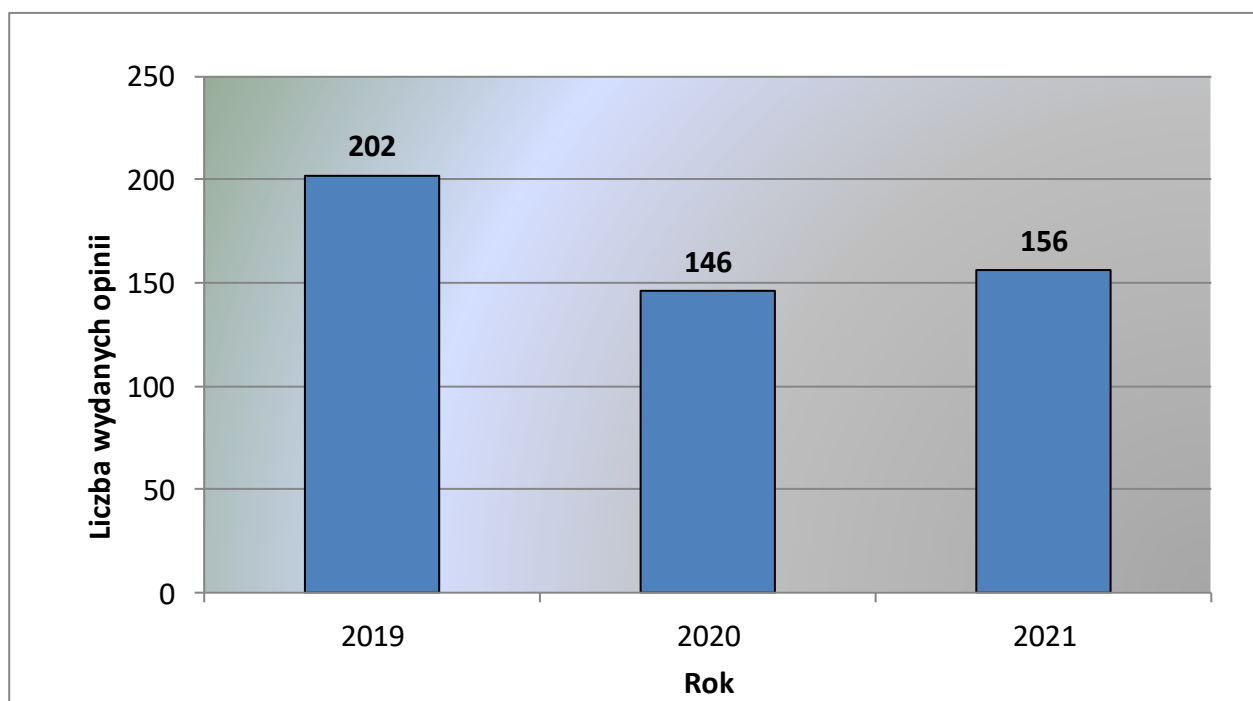
Wydano również łącznie **42 opinie sanitarne i pisma** dotyczące zajęcia stanowiska w sprawie obiektów użyteczności publicznej dla aptek ogólnodostępnych, apteki szpitalnej, hurtowni farmaceutycznej, bawialni dla dzieci, przedszkola, szkoły, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, ośrodka szkolenia kierowców, obiektu produkcyjnego, zabudowy wielorodzinnej, oddziału szpitalnego, zakładu opieki medycznej, pomieszczenia z tomografem komputerowym, cmentarza, zakładów kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu oraz innych obiektów. O opinie te wnioskowali właściciele obiektów lub osoby prowadzące działalność gospodarczą.

W roku 2021 w ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **38** kontroli związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 na terenie miasta Torunia.

Rodzaje opinii wydanych w 2021 r.

Rodzaj opinii	Liczba
- ustalenie obowiązku i zakresu sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko	26
- uzgodnienie inwestycji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	9
- uzgodnienie i opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	17
- uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	11
- uzgodnienie dokumentacji projektowych	10
- dla inwestycji dopuszczonych do użytkowania	41
- opinie i pisma dla różnych rodzajów obiektów (przedszkola, żłobki, gabinety kosmetyczne, zakłady fryzjerskie, kluby fitness, dla podmiotów leczniczych)	42
Razem	156

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2019 - 2021

Wnioski:

1. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji przedsięwzięć i zgłoszonych przez inwestorów poszczególnych obiektów.
2. Dominującą pozycję wśród rozpatrzonych spraw zajmowały postanowienia w sprawie dopuszczenia obiektu do użytkowania oraz opinie sanitarne wydane w oparciu o art. 3 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a także opinie dotyczące potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.
3. Wzrosła liczba wydawanych postanowień dla inwestycji dopuszczonych do użytkowania.
4. W opiniowanej dokumentacji nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych, jednak wszystkie przedłożone projekty budowlane zostały uzgodnione z podaniem zastrzeżeń. W przypadku dużej ilości zastrzeżeń podanych w uzgodnieniach projekty są poprawiane i składane do ponownego rozpatrzenia.
5. Przy realizacji nowych inwestycji stosowane są coraz lepsze rozwiązania i urządzenia techniczne. Inwestorzy w trakcie realizacji nowo powstałych przedsięwzięć uwzględniają zalecenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu oraz rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Głównym celem działań oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie o zachowaniach ryzykownych dla zdrowia. Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

Profilaktyka nadwagi i otyłości

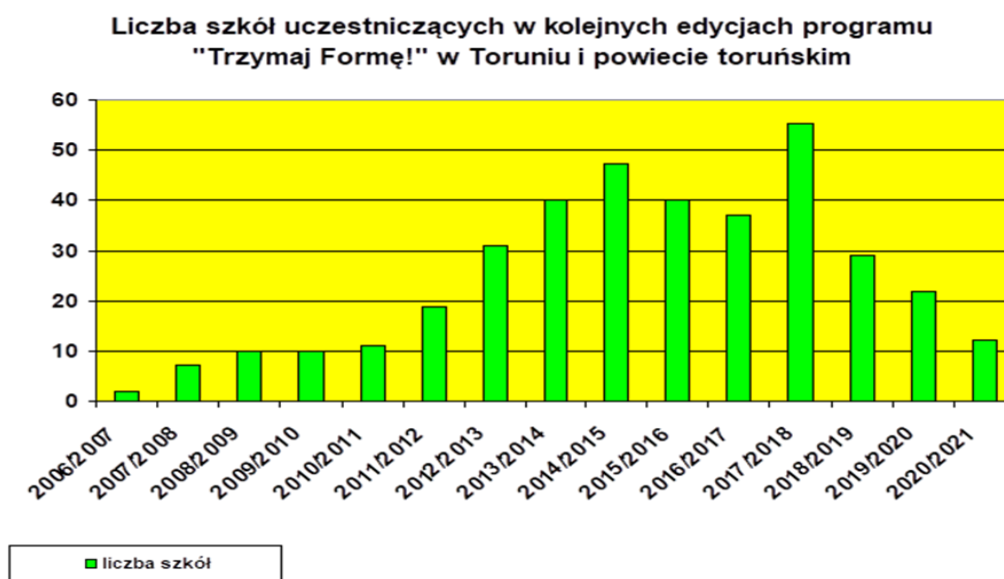
W ostatnich latach utrzymuje się tendencja do zwiększania się w kolejnych pokoleniach średniej wysokości i wagi ciała dzieci i młodzieży. Największy niepokój budzi wzrost częstości występowania nadwagi i otyłości u dzieci oraz pogarszanie się sprawności fizycznej uczniów w wieku 6–19 lat. Otyłość została uznana za jedną z chronicznych chorób niezakaźnych, czyli tzw. chorobę cywilizacyjną. Do otyłości prostej prowadzi przedłużający się w czasie dodatni bilans energetyczny, któremu sprzyjają nieprawidłowe nawyki żywieniowe stwarzające ryzyko chorób układu oddechowego, endokrynologicznego, stłuszczenia wątroby, nieprawidłowości ortopedycznych i zaburzeń psychicznych, a w wieku późniejszym – schorzeń układu sercowo - naczyniowego i cukrzycy II typu.

Odpowiadając na potrzeby społeczne Główny Inspektorat Sanitarny i Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców od 2006 r. realizują ogólnopolski program edukacyjny pn. „Trzymaj Formę!”. Celem programu jest poprawa sposobu odżywiania i promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Odbiorcami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodzice.

W roku szkolnym 2020/21 realizowana była XV edycja programu - wzięło w niej udział 508 uczniów i 126 rodziców z 5 placówek w Toruniu.

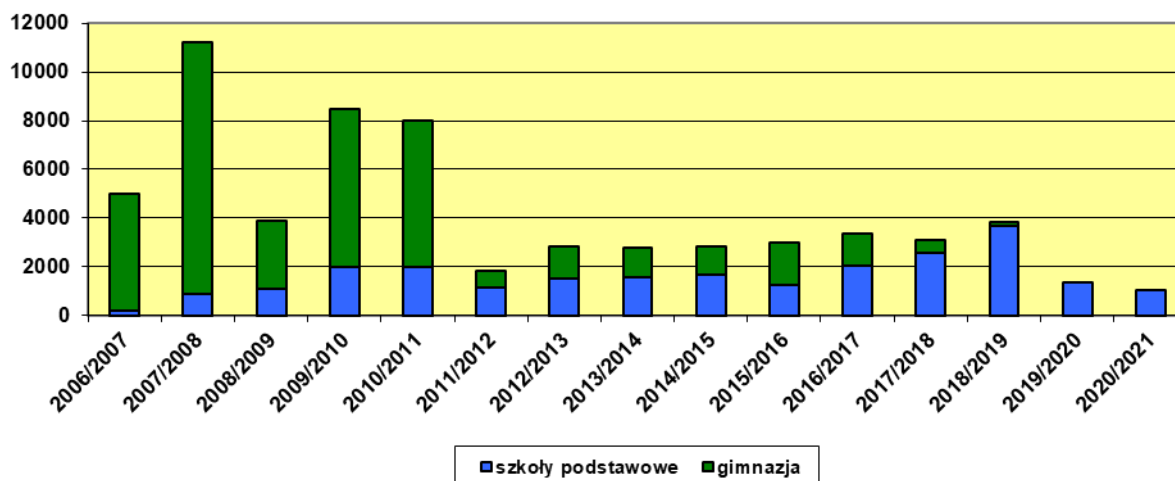
Niższa liczba uczniów uczestniczących w programach oświatowo-zdrowotnych spowodowana jest prowadzeniem w szkołach zajęć dydaktyczno-wychowawczych w formie on-line w związku z ogłoszoną na terenie kraju epidemią COVID-19. W roku 2021/22 do realizacji programu przystąpiło wg zgłoszeń 13 szkół z Torunia.

WYKRES I

WYKRES II

Liczba uczniów uczestniczących w kolejnych edycjach programu
"Trzymaj Formę!" w Toruniu i powiecie toruńskim

Profilaktyka tytoniowa

Palenie tytoniu to według WHO jeden z najpoważniejszych problemów cywilizacyjnych. W Polsce stanowi on również istotny problem zdrowotny, a rozmiary tego zjawiska są od kilkudziesięciu lat przedmiotem badań naukowych. Badania ankietowe dotyczące palenia tytoniu przez dzieci i młodzież prowadzone są w Polsce od lat 90 (w ramach międzynarodowych projektów HBSC i GYTS). Ich wyniki pokazują, że pali ok. 20% chłopców i 17% dziewcząt w wieku gimnazjalnym. Różnice w częstości palenia w populacjach chłopców i dziewcząt systematycznie zacierają się. Wielu nastolatków rozpoczyna palenie przed 10 r. ż., u palących dzieci często występują objawy uzależnienia od tytoniu. Choć w ostatnich latach spada w Polsce odsetek nastolatków palących tradycyjne papierosy, to w tym samym czasie szybko rośnie odsetek palących papierosy ręcznie skręcane, fajkę wodną lub e-papierosy. Polskie nastolatki należą do najczęściej palących na świecie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu (POZNPT). W jego skład wchodzi m.in. 4 programy edukacyjne oraz 2 kampanie społeczne:

„Czyste Powietrze Wokół Nas” – program skierowany jest do dzieci 5. i 6. letnich oraz do ich rodziców i opiekunów; jego celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Program ten stanowi dla dzieci pierwszy etap nabywania wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego. W roku szkolnym 2020/21 realizowany był w 13 placówkach z Torunia.

W programie uczestniczyło 667 dzieci oraz 159 rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2021/22 do udziału w programie zgłosiło się 21 placówek z Torunia.

„Nie pal przy mnie, proszę” – program skierowany jest do uczniów klas I-III szkoły podstawowej; celem jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu.

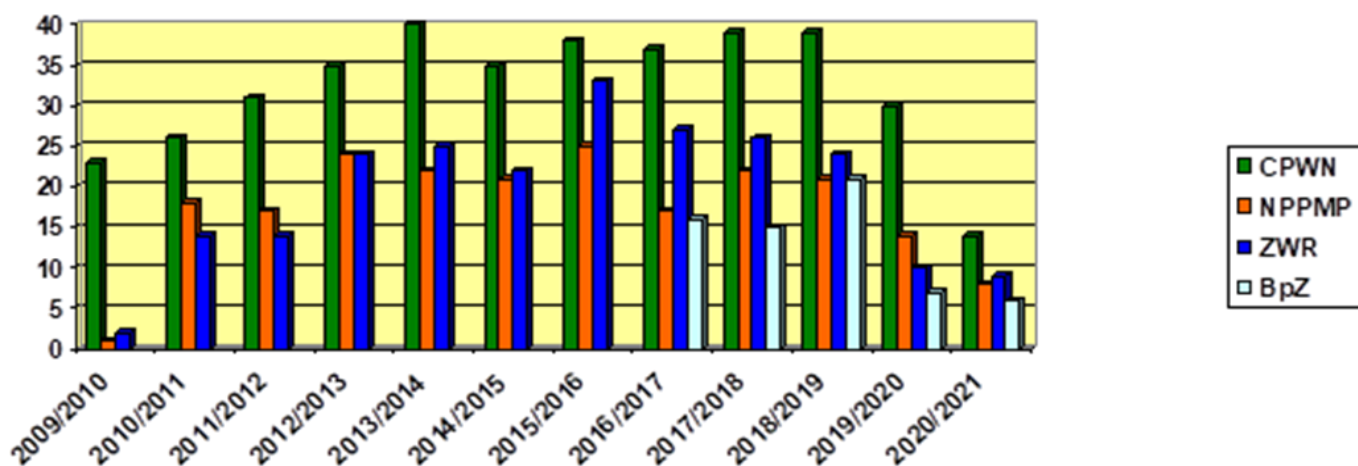
W roku szkolnym 2020/21 program realizowany był w 7 placówkach w Toruniu. W programie udział wzięło 360 dzieci i 115 rodziców. W bieżącym roku szkolnym chęć udziału w programie zadeklarowało 11 szkół podstawowych z Torunia.

„Znajdź właściwe rozwiązanie” – program uczy asertywnych zachowań szczególnie w aspekcie inicjacji palenia tytoniu, jego celem jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych – w programie uczestniczyło 5 szkół, 404 uczniów. W roku szkolnym 2021/22 do udziału w interwencji zgłosiło się 10 placówek z Torunia.

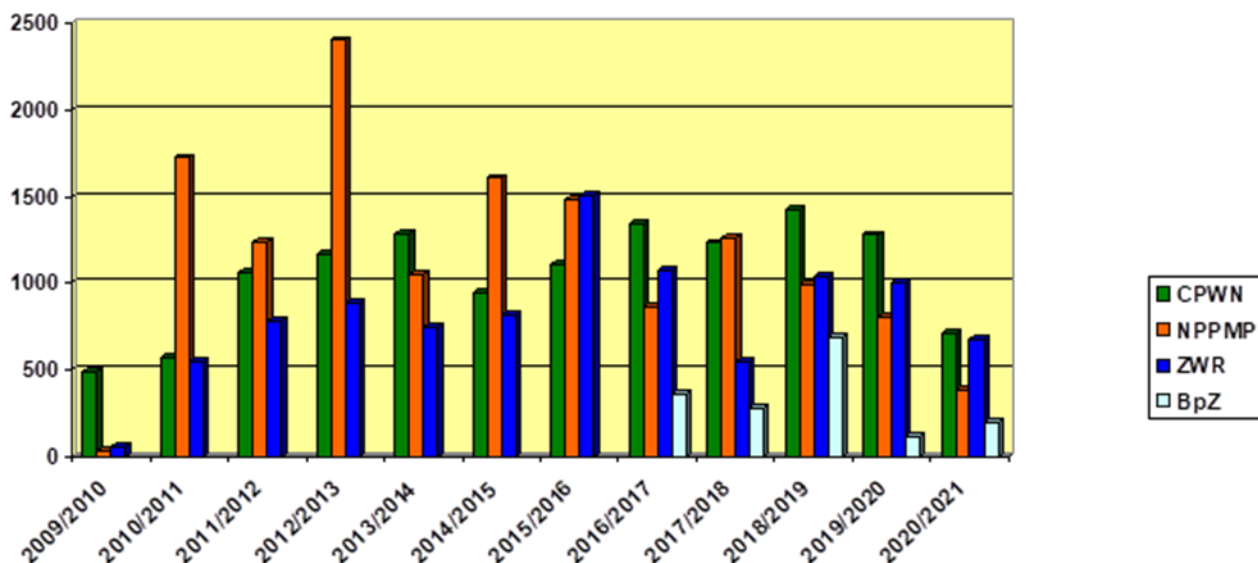

„Bieg po zdrowie” – ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów; główny cel programu to zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. W czwartej edycji udział wzięły 3 szkoły w Toruniu. Wyedukowano 103 dzieci i 47 rodziców. W bieżącym roku szkolnym do realizacji programu zgłosiło się 6 szkół według zgłoszeń dyrektorów.

WYKRES III - Liczba szkół uczestniczących w kolejnych edycjach programów edukacji antytytoniowej w Toruniu i powiecie toruńskim

WYKRES IV - Liczba uczniów uczestniczących w kolejnych edycjach programów edukacji antytytoniowej w Toruniu i powiecie toruńskim

„Światowy Dzień bez Tytoniu” - ze względu na obecną sytuację epidemiczną w kraju działania związane z tegorocznymi obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu ograniczono do przygotowania 2 ekspozycji wizualnych na terenie PSSE w Toruniu, związanych z profilaktyką palenia tytoniu, poza tym umieszczono informację na Facebooku Stacji oraz wysłano pisma informacyjne z notką medialną do redakcji lokalnych mediów.

„Światowy Dzień Rzucania Palenia” - W ramach akcji Światowy Dzień Rzucania Palenia miały miejsce tematyczne ekspozycje wizualne w dwóch budynkach PSSE w Toruniu, zamieszczono informacje na stronie internetowej Stacji. Ponadto przekazano informacje nt. możliwości obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia koordynatorom programów profilaktyki tytoniowej podczas szkoleń i porad.

Profilaktyka uzależnień

Na mocy Porozumienia o współpracy w tworzeniu spójnej polityki profilaktyki narkomanii wśród dzieci i młodzieży pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendantem Głównym Policji, Państwowa Inspekcja Sanitarna przyjęła do realizacji programy edukacyjne dotyczące zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych ukierunkowanych na potrzeby młodzieży szkolnej, nauczycieli i rodziców; koordynowanie realizacji programów edukacyjnych z zakresu profilaktyki używania narkotyków.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Projekt realizowany jest w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i współfinansowany przez Szwajcarię w ramach współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Program, objęty honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej, skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z uwagi na potrzebę dotarcia właśnie do tej grupy wiekowej, narażonej w szczególności na zażywanie substancji psychoaktywnych, palenie tytoniu i spożywanie alkoholu.

W ramach projektu realizowany jest program edukacyjny pn. **„ARS, czyli jak dbać o miłość”**. W roku szkolnym 2020/2021 jedna ze zgłoszonych szkół zrealizowała program, wyedukowano 36 uczniów. W tym roku szkolnym do realizacji programu zgłosiło się 5 toruńskich szkół.

Kontynuacją działań profilaktycznych w zakresie stosowania tzw. „dopalaczy”, czyli środków zastępczych, jest wojewódzka interwencja nieprogramowa pn. **„STOP dopalaczom”**, której celem jest pogłębienie wiedzy na temat nowych substancji zastępczych, konsekwencji zdrowotnych wynikających z ich używania oraz zwiększenie świadomości zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania środków zastępczych, czyli „dopalaczy”. Działania skierowane są do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, ich rodziców i opiekunów.

PPIS w Toruniu zaprosił szkoły do współpracy w realizacji wojewódzkiego programu z zakresu profilaktyki stosowania „dopalaczy” pn. **„Dopalacze - trzecia strona zjawiska”**. Do realizacji programu przystąpiło 7 toruńskich szkół, 700 uczniów. W roku szkolnym 2021/22 swój udział w programie zadeklarowało 16 placówek z Torunia.

Prowadzono również rozmowy indywidualne, podczas których informowano o nowych substancjach zastępczych tzw. „dopalaczach” oraz o konsekwencjach zdrowotnych wynikających z ich używania. Przygotowano ekspozycje wizualne. Na stronie internetowej PSSE od kilku lat umieszczona jest wyodrębniona graficznie zakładka „Stop Dopalcaczom”, w której umieszczono materiały edukacyjne z możliwością pobrania: ulotka dla młodzieży – dopalacze, ulotka dla rodziców – dopalacze oraz prezentacja „Skutki stosowania substancji psychoaktywnych”.

Profilaktyka chorób zakaźnych

Choroby zakaźne to bardzo duża grupa schorzeń wywoływanych przez wirusy, bakterie, grzyby lub pasożyty. W miarę rozprzestrzeniania się drobnoustrojów lub ich toksyn mogą być przenoszone na inne osoby. Choroby zakaźne przez wiele wieków stanowiły jedną z głównych przyczyn zgonów. Jednak olbrzymi postęp wiedzy medycznej w ostatnich dziesięcioleciach, skuteczna farmakoterapia, a zwłaszcza upowszechnienie szczepień ochronnych pozwoliły na skuteczne zapobieganie i leczenie tego typu schorzeń. Szczepienia pozostają najbardziej opłacalną i najskuteczniejszą formą zapobiegania chorobom.

Profilaktyka chorób zakaźnych w 2021 roku realizowana była w następujących obszarach tematycznych:

Profilaktyka HIV/AIDS realizowana w ramach Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV oraz poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich. Odbiorcą programu jest ogół społeczeństwa.

Program profilaktyki HIV/AIDS realizowano w 3 szkołach ponadgimnazjalnych w Toruniu, udział wzięło 270 uczniów. W bieżącym roku szkolnym 7 placówek z Torunia zgłosiło chęć realizacji założeń programu.

W roku szkolnym 2020/2021 kontynuowano lokalny projekt realizowany we współpracy z Urzędem Miasta Torunia pn. *„Jak rozmawiać z dziećmi o AIDS?”*. Adresowany jest on do dzieci pięcio- i sześciolletnich. W minionym roku szkolnym w projekcie udział wzięło 6 placówek w Toruniu, wyedukowano 211 dzieci. W roku szkolnym 2021/2022 udział w projekcie zadeklarowało 8 toruńskich placówek.

Profilaktyka Wirusowego Zapalenia Wątroby typu C – w ramach działań promocyjnych przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych dot. zapobiegania zakażeniom HCV do gabinetów kosmetycznych, zakładów fryzjerskich oraz gabinetów masażu i studio SPA.

Na terenie PSSE w Toruniu działa punkt informacyjno – edukacyjny, w którym prowadzono rozmowy/konsultacje nt. profilaktyki zakażeń wirusem HCV z osobami zainteresowanymi.

Przygotowano ekspozycje wizualne oraz zamieszczono informacje tematyczne na stronie internetowej stacji.

Promocja szczepień ochronnych - celem tej inicjatywy jest podkreślanie znaczenia tego rodzaju profilaktyki dla ochrony przed chorobami zakaźnymi, którym można zapobiegać poprzez stosowanie szczepień ochronnych. W czasie Europejskiego Tygodnia Szczepień prowadzono punkt informacyjno – edukacyjny dla osób zainteresowanych szczepieniami, przygotowano ekspozycje wizualne oraz zamieszczono informacje tematyczne na stronie internetowej stacji.

„Tatuaż – moda a zdrowie” - celem interwencji jest zwiększenie świadomości oraz wiedzy na temat zagrożeń wynikających z wykonywania zabiegów zdobienia ciała (tatuaż, piercing) – możliwości zakażenia HBV, HCV, HIV. W roku szkolnym 2020/21 do realizacji interwencji przystąpiły 4 szkoły w Toruniu – wyedukowano 196 uczniów. Materiały edukacyjne (broшуry dla uczniów) zostały wydrukowane ze środków Miasta Toruń. W roku szkolnym 2021/22 do realizacji interwencji zgłosiło się 8 szkół z Torunia.

„Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami” – wojewódzki program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych (kleszczowe zapalenie mózgu, borelioza), skierowany jest do dzieci młodszych oraz ich rodziców i opiekunów. W Toruniu program realizowany był w 17 placówkach, wyedukowano 1533 dzieci. W bieżącym roku szkolnym do udziału w interwencji zgłosiło się 17 szkół i przedszkoli w Toruniu.

Profilaktyka grypy - celem interwencji jest rozpowszechnienie informacji dotyczących profilaktyki grypy ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych - przeprowadzono zajęcia edukacyjne i dystrybucję materiałów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w placówkach zimowego wypoczynku, współpracowano z lokalnymi mediami, zamieszczono informacje nt. profilaktyki grypy na stronie internetowej PSSE w Toruniu, przygotowano ekspozycje wizualne na terenie stacji.

Inne działania

„Profilaktyka chorób pasożytniczych – wszawica, owsica, świerzbu” – wojewódzka interwencja nieprogramowa, skierowana do dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych oraz do ich rodziców i opiekunów. Jej celem jest ograniczenie występowania wszawicy, owsicy i świerzbu. W ostatniej edycji uczestniczyło 6 placówek z Torunia, wyedukowano 610 dzieci. W roku szkolnym 2021/22 udział w programie zadeklarowało 8 placówek z Torunia.

Ponadto realizowano działania informacyjno-edukacyjne w zakresie:

- obchodów Światowego Dnia Zdrowia;
- higieny osobistej;
- bezpieczeństwa w czasie wakacji letnich i zimowych;
- antybiotykooporności.

Wnioski

1. Państwowa Inspekcja Sanitarna w obszarze promocji zdrowia podejmowała inicjatywy w oparciu o wytyczne i zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego, założenia Narodowego Programu Zdrowia, propozycje Światowej Organizacji Zdrowia oraz wiodące problemy zdrowotne i potrzeby środowiska lokalnego.
2. Większość działań skierowano do ogółu społeczności lokalnej. Głównymi odbiorcami działań byli rodzice i opiekunowie dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych, młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna, nauczyciele, pedagodzy

szkolni, kobiety w wieku rozrodczym, pacjenci zakładów opieki zdrowotnej, pracownicy ochrony zdrowia.

3. W 2021 r. podobnie jak w latach poprzednich, szczególny nacisk położono na profilaktykę tytoniową. Bardzo ważnym kierunkiem działań była też profilaktyka stosowania dopalaczy.
4. Ocenę realizacji przedsięwzięć przeprowadzono w czasie 24 wizytacji w 15 placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie Torunia.